

309133 ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 4. } డిసెంబరు నెల 21 వ తేది శుక్రవారము } No. 218
సంపుటము. 4. } పింగళ నామ సంవత్సర మాగ్గ శిరమా నశుద్ధ సప్తమి 2. } సంచిక 200

అమృతాంజనము
అన్ని నొప్పులకు సిద్ధపథము.
చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0.
తలనొప్పుల మాన్పును.
పార్శ్వపు నొప్పుల తొలగింపును. వాయువు పోట్ల బాగోట్టును.
సువాసనగలిగి యుండును.
ప్రతియింటి నుండవలసినది.
జనములకలచే హిందూ దేశమందు తెలియజేయుటకు ముందేయిండు.
దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.
అమృతాంజనము, డిల్లీ, బొంబాయి, అంబే, మద్రాసు.

ఆంధ్ర వీర కంఠీరవ అభినవ భీమ సేన బిరుదాంకిత ప్రాసెనరు రామమూర్తిగారి కార్యకమము.

(o)

వారము	దినములు
19.12.17 to 21.12.17	3 "
22.12.17 to 24.12.17	3 "
25.12.17 to 28.12.17	4 "
29.12.17 to 31.12.17	3 "
1.1.18 to 3.1.18	3 "
4.1.18 to 7.1.18	4 "
8.1.18 to 11.1.18	4 "

(988)

French Gonorrhoea Mixture.
గనెరియ
ఫ్రెంచి గనెరియమిక్చర్ అనునందు పచ్చ తెలుపు ఎరుపు అను 3 బాకుల సెగరోగమును ముఖ్యముగా మాన్పును. 3 మాతాదులతో 24 గంటలలో వాడతగ్గును. వాడకము అను నైపుణ్యమును. జీవామునుండి వ్యాధిని పూర్తిగా తొలగించును గననిపాదులు చేరలేదు. సమృద్ధ మైనందు కఠినపత్తములేదు. వైద్యులు వాడతగ్గినది. పాపులలో అమృతము వెల 16 మాతాదుల సీసా, రు 2-8-0 వి. పి. గ. 2-12-0.
సోమెక్ రెమిడిస్ కంపెనీ,
(987 దిన - 896 వా) చింతాద్రిపేట, మద్రాసు.
Sunshine Remedies Co, Chintadripet, Madras.
తామర తైలము
డబ్బా 1-కి 0-4-0 (అరులవాలు)
అమృతాంజనం డిల్లీ, 6, తంబులెట్టివీధి, మద్రాసు.

OTTO DILBAHAR REGD
THE
PERFUME OF ORIENTALS
DELIGHTFUL & LASTING

ఆటో డిల్ బహార్.
(రిజిస్టరు కాలిఫోర్నియా) (రిజిస్టరు కాలిఫోర్నియా)
ఇప్పటికాలపు దుని కనువగునది, సాటిలేని నైపుణ్యము నువాసనగలది.
అల్పాంశముగాని, రామునగాని, చేర్చుటకయే సిద్ధము చేయబడిన కేవల పుష్పసారము.
నీ మువాలపై కొన్ని దిండుపులు చిలుకరించినచో, మనోగ్యముగ నువాసన ని స్ఫులవరించును.
ఈ క్రింది పరిమాణముల సీసాలలో నుండును.
చిన్న సీసా (అర (దాం) సీసా 1-కి రు 0-8-0
చిన్న సీసా (అర (దాం) సీసా 1-కి రు 0-12-0
చిన్న సీసా 2 " " " 1-4-0
చిన్న సీసా 4 " " " 2-0-0
వి. పి. ఖర్చులు రు 0-4-0 ప్రత్యేకము.
పత్తెల, పట్టణములందలి ప్రసిద్ధులకు ప్రతిపాత్రలతోను దొరకును. దీని ఆ నేతముగ నకలుపెట్టు కలవు. కావున, రాము కొనునపుడు సీసాపై ను, కాల్పనైన ఆటో డిల్ బహార్ అను పేరును పరిశీలింపుడు. ఈ ఆటో డిల్ బహార్ యొక్క సలహాములను పరిశీలనచేయ గోరువా రీ దిగువనానికి వ్రాసినచో అతాకన్యకుల నువాసన కాల్పన ఉచితముగ పంపుదురు.
సోల్ వజ్రములు అంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కో., నెం. 166, బాన్స్వామిసేతు బొంబాయి.

ప్రకటనము. (990)
మా తాలూకు చెన్న పట్నంలో నె 6127రు సర్టిఫికెట్లు దాఖలా సర్వీసెం 10600 రు, డోరు నెం 217 & 3 రు యిల్లు స్తలం బాబ్బిలపున్, నై నా బజారురోడ్డు, సుబ్బరాయలనాయుడు లేనువద్ద వై స్తలం యిల్లు 1268 వ న్నెండు వందల అరవయి యెనిమిది చతురపు అడుగుల స్తలం యావత్తు యిల్లు సహా (బజారు అంగళ్లు) సమేతమయిన ఆ స్త్రీ విక్రయించ దలచినాము గనుక, కావలసిన వారు యాక్రింది అడ్డెస్సుకు వ్రాసిన యడల యింకా అవసరమయిన యావత్తు సంజాయిష పొంద గలరు.
యేలూరు } మోతె వెంకన్న గార
14-12-17 } మోతె గంగ రాజు గారు,
విస్సన్న పేట, గుండెపల్లి యెట్టేట జమీన్ దార్లు.

అమృతసంజీవి లేహ్యము.
ఇది అయోకాంతసింధూరము, స్వర్ణసింధూరము, రజత భస్మము, అంబరు, కస్తూరి మొదలగు ద్రవ్యములు, వనమాలి కలు, విత్తనములు, వేళ్లు చేర్చబడి మిగుల నవభావముగలవారలచే సిద్ధపటు పబడి యున్నది. తినుటకు వెగటు నియోక రుచికరమైయుండును. కాళ్లు చేతులు, మంటలు, అశక్తి, సోమరి తనము మొదలగువానిని పోగొట్టి ఆ కలిని పుట్టించును. పథ్యములేదు. బల కరమైన ఆహారమును దినుటయే పథ్యము. శ్రీలు, పురుషులు అందఱును వాడవచ్చును.
సేరు 1-కి వెల 2-0-0. వి. పి. ఖర్చు 0-4-0.
సేరు 2-కి వెల 4-0-0. వి. పి. ఖర్చు ఇ. నాం.
ధనలక్ష్మి కంపెనీ,
నెం 6, వెంకటేశమేష్ట్రీ వీధి,
(536) సామకాదుపేట, మద్రాస్.

ఆత్మ జిజ్ఞాస
శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మస్థితి.
అమృతము సుఖమును గుఱించిన కాశ్మీరీ మర్మ గ్రంథకర్త :- పా. బసవప్పాధిపామిగారు, వి. పి. చిన్న సీసా చక్కని గ్రంథము వెల రు. 0-8-0.
ఆంధ్ర ప్రదేశ్ కా కాల్పాలయము ను
మార్చి 312, మద్రాసు.
ఆంధ్ర సంరక్షణి (ప్రథమ సంపుటము)
ఆ నేక సంవి నివయము లిందు జర్జింపబడియున్నవి. ఆంధ్రులందఱును జెదివితరవలయును. ప్రాకృత్యము చదివిన వారికి బోధపడగలదు. కొన్ని ప్రతులు మాత్రమే మిగిలియున్నవి. త్వరపడు. 356 పుటలు. వెల ఒకరూపాయ మాత్రమే. (961)
పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము.
గోవిందరాజు హరిశ్చంద్రరావు,
ఆంధ్ర సంరక్షణి పత్రికాధిపతి, కాకినాడ, గోదావరి జిల్లా.

కుంకుమ పువ్వు
స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమ పువ్వు మానవదొరకును. కొనువారు సూర్యమార్కును గమనింపుడు. కరస్పాడ్ డెప్పు మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును :-
ఎన్. నారాయణ అండు కంపెనీ.
(53) 21, హమ్మం వీధి, బొంబాయి.

ఆదలు నెం 415/1917

వాదుల పక్కావు.

416/1917

5. శ్రీవారి
పాదుల చరిత్ర.

[illegible]

మొన్నటిదినమున చక్రవర్తిగారిచే నైకు అడ్మిగలు
తోడు గాంధుగారికి క. సి. బి. దిరుద మొసగబడెను.

చెన్న పురి రాష్ట్రీయా వనరసభ

(-)-

నేటిదినము సమావేశమగుట.

ఈ సది నేటిదినము మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు లాగు గోపందాసుగారి తోటలో ప్రత్యేకముగా నిర్వహించిన విశాలమైన పందిరిలో సమావేశమయినది. సభాధ్యక్షులు విశాలముగాను, రమ్యముగాను నిర్వహించెను. దినములకు ప్రత్యేకములతోనిండెను. సుమారు 2 వేలమందివచ్చిరి. భారతాంగముల కూడ పెక్కుమంది వచ్చిరి. అన్ని జిల్లాలనుండిగూడ సుమారు 500 మంది ప్రజలు సభావేదిక నలంకరించిరి. సభాధ్యక్షులయిన కె. పి. రాజును మీసముగారు బ్యాంకు వాయిద్యముతో నూతనంప బడి సభ ప్రవేశించిరి. సభావేదిక నలంకరించినవారిలో ముఖ్యులు, కె. పి. రాజును మీసముగారు (సభాధ్యక్షులు) ఎస్ కస్తూరి రంగ అయ్యంగారు (ఆహ్వానకంఠాధ్యక్షులు) పి. కేశవపిళ్లగారు. మో. రాజుచంద్రారావుగారు, ఆదినిపెంటపల్లి, పండి. డి. గోపాలాచార్యులుగారు, కలవలకణ్ణులక్రేష్టి, కరుణాకరమిశను, యా. కొలుముప్పేను సాహెబు, టి.ఎస్. శ్రీనివాసాస్త్రి, కొండ వెంకటప్పయ్య, హద్దూరి లక్ష్మీపతి, నెమలిపట్టాభిగారావుగారు, భోగరాజు పట్టాభి సీతారామయ్యగారు, జి.ఎ. నరసింహు, లాగు గోపందాసు, ఎ.గంగప్పామి అయ్యంగారు. టి.ఎస్. కన్నగారు. వీరులి సభాసభిదేవిగారు, ఇంకా పెక్కుమంది సభ కలంకరించిరి. ఆహ్వానకంఠాధ్యక్షులగు ఎస్. కస్తూరి రంగ అయ్యంగారు, సభ్యుల నాహ్వానమును స్వీకరించి యభివాదమును గావించిరి.

శ్రీ కస్తూరి రంగ అయ్యంగారి ఆహ్వానోపన్యాసము.

మాతాహ్వానము నంగీకరించి ఈసభ కడుదెంచిన ప్రతి నిమిషమునకు హృదయపూర్వక స్వాగతము నందజేయుచున్నాను. ప్రత్యేకానగర ముంబయిలోననే ఈ సభ కూడినదని నేనెప్పుడు నవనవమననము. బహుశీత్రయైన రాజకీయ సామర్థ్య వర్ణయందు మనదేశ మిప్పుడున్నది. ప్రస్తుతసంగ్రామము వలన మంచిసంభవించినను, చెడు సంభవించినను నందువలన గలుగు ముఖ్యములను సమర్థించుచువారలలో మనమునుండుటవలన ఎంతో శ్రద్ధతో మనము దాని నవలంకించుచున్నాము. మన దేశమునందు ప్రతిరోగిని నివారణలోన, కలంకలయందును, ఉద్దేశములయందును, వాంఛితములయందును, ఆశయమును గొప్ప పరవర్తనము కలుగుచున్నది. హిందూ దేశము నమను గ్రేసు బ్రిటనుకును గల బంధము గట్టిపడి, బిందోసలకు శాశ్వతోపకారము కలుగవలయునని ప్రయత్నించు చున్న బ్రిటను రాజకాగ్య ధుంధుల మారదృష్టి ప్రకటనానుని ప్రతి బుద్ధిగానియు నొద్దొక్కరికే తప్పదు. ఈ దేశపు రాజకీయ ప్రగతిపై ధ్యాయ ఆగట్టు 20 వ తేదీన పార్లమెంటులో ఇండియా కార్యదర్శిగారు వెల్లడించిన ప్రకటనమును బట్టి, మాంపేగూగారు మన దేశమునకు రాజప్రతినిధిగారి తోన, ప్రజలతోను సంస్కరణ విధానముల నాలోచించుట కయి వచ్చుట మనదేశమునందుంటును పరమానందమును గలిగించినది. మొత్తముమీద నాలోచించితిమేని బ్రిటిషు ప్రభుత్వము మనదేశముందు నాధానభంగములతోన, వాతీయాశయ ధ్యంసముతోను గూడుకొని ఇంతకాలము సాగినది. కొంత మంది యూరోపియను ప్రజావిప్లవ కేవలము స్వాధీనత్వముతోన, హక్కుదృష్టితోన ప్రజల యాచిత తృప్తిలను రూపుమాపి, మాంపేగూగారి సందేశమును ఫలరాహిత్యముచేయుటపై బద్ధంకణులయియున్నాడు. యూరోపియను హిందూ రాజ్యాంగానికి వ్యతిరేక సంస్కరణములు జరుగుబోవునట్లును వైమధ్యములనుపుకొన్న. క్షేమములను వెడలగట్టుట సహజమే యని మనమెలుగున్నది. ఈపాత్రయము ముఖ్యము వారి హక్కుస్వభావము అన్ని హద్దులను మీరినోయియున్నది. శ్రీ రాజా చక్రవర్తిగారి ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిన ప్రకటనమును వీరధిక్షేపించుచున్నాడు. ఇండియా మంత్రిగారును వారి సహచరులును ఈ దేశమున కెందుకు రావలయునని నిందించుచున్నాడు. స్వపరిపాలనమును ప్రజల కనుగొనించుట కయి చేయగలది ఏప్రకారమునయినను దేశపరివర్తన కాగణములగుననియు, మెకాలే గారు వెల విచ్చినట్లు ఈ "తెల్ల ప్రభువుల" లాభములకు అత్యంత హానికరములనియు, అంతయేగాక ఈదేశప్రజల మేలుకే భంగకరములనియు చాటుచున్నాడు. మనదేశ తేమమును మంటగలుపుట కయి కృషిచేయుచున్న ప్రతిపాలకత్వము మనము జూచినప్పుడు ఈ మహాసభ నిర్వహణ గావించుట ఎంత యవసర

మో విను, నున్నట్లును కాగలదు. దేశ విద్రోహకత్వము ఇతర చోటులకంటె చురగాజధానియందు బిశేషముగా చెలరేగి యున్నది. ఈ మహాసభయందు, దేశాని తేమము రాజ ప్రతినిధిగారికి, స్టేటు సెక్రటరీగారికిని సంప్రదించిన విజ్ఞాపనములను మన ప్రస్తుతదేశ చరిత్రలను ఎంత లోపభూయిష్టముయి యున్నదియును, వారికి లేటెల్లము గావించుచున్నాం. అంతట వారు ప్రజలకు బాధ్యతగల ప్రభుత్వము నొసంగునది ఈనాడు ములు సవరింపబడి తేరవని చెల్లినకొని. అట్టి ప్రభుత్వము నొసంగ దగు గాక. నేనప్పుడే క్రిందజేయు వ్యాఖ్య యాచించుచున్నాను. గురించి నాకున్న రాజ్యాంగ భావము ననుసరించి యుండును.

శాసన నిర్మాణ సభలు

ప్రజా నిబంధనముల ప్రకార మేలబడు దేశములలో ప్రభుత్వము యొక్క ముఖ్యంగము శాసన నిర్మాణసభ. ఈ సభ శాసనములను జేయును, మన్నించు నిధించును, సామ్యము ప్రకాశితముకయి కర్మమును చేయుచును. ఈ మొదలగు కర్మ హామీలు అన్నిటిలోను అసభకు పూర్తిగా తనిబట్టి అవసరము గలదు. ప్రజలచే పెద్ద కొనసాగిన ప్రతినిధులు గల సభలచే నీ పని అన్నియు చేయించబడుచుండుటచేత ప్రజల కేది యుక్తమో పాతకాయకమో నావిష్కరణగా పాలనను బహుమందుచు. ఈ సభలలో దేశము నేల దృఢపాదములను ప్రజల నేర్పు కొనుటచేత వారితోలు బాగుపడి, వారి స్వతంత్రతను నొకటి బలపడి, వారి దేశభక్తియు, దేశసేవాభివృద్ధియు దృఢపడి స్వ సహాయమును, అత్యుపాధ్యాయమును వారితో పెంపొందుచుండును. అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్ర పాలనను వెనెడెండు విల్లువగు "ప్రజాపరిపాలనము" అని ప్రాచీన పుస్తకమునందెల్లు వక్కాణించి యున్నాడు. దేశ సరిపాలనమునందు ప్రజాప్రతినిధులే సర్వాధికార నిలయుటను రాజనీతిని ఎన్నడును కాదన జాలరు. పాలనమును జనిపు అధికారులు గుహాస్తాని చేయవలసి చేయువారు గాని అంతకు మించినవారు కాజాలరు. శాసననిర్మాణాధికారిమే య్యమునకు అన్ని హామీలు. ఏమి చే బలవలనునో నిశ్చయించుకొని ప్రజాప్రతినిధి సభ. అధ్యక్షుడు ప్రజాప్రతినిధిసభకు విధి పూర్వకముగా బద్ధవిధేయతను జూపించి తీరవలయును. అదిదే ప్రజాప్రతినిధి సభాజ్ఞలను పరిపాలించువలసి యున్నప్పుడు అది క్రింది తాతేవారుల మాట చెప్పి పనియేలేదు. ఆ తాతేవారులు కాంగ్రెసు చెప్పినదని చేసికొనవలయును. శాసననిర్మాణాధికారి స్వభావ స్వాతంత్ర్యమేదయినగా ఆరాసముల నారణములో బెట్టించి నధికారులు గలిగియుండుట. ఆముఖ్యము ప్రత్యామ్నాయ సభకు గలదు. ఈ రాజకీయ సూత్రము లోరరా హిత్యమును యున్నది. అంగ్లో కాక్సున ప్రజల దీనిననుష్ఠించుచున్నాడు.

శాసన నిర్మాణ సభాధ్యక్షుని అధికారము.

ఇండియాలోనుండి 1909 నుండి శాసననిర్మాణ సభల పూర్వ నిర్మాణము గావించబడినపుడు ప్రభుత్వ కాగ్యముల యందు భారతీయులకు ఎక్కువ అవకాశములను కలుగజేయుటయు, ప్రతిదినము ప్రజల కుపకరించు చట్టనిర్మాణములందు పూర్వముకంటె ఎక్కువ స్వాతంత్ర్యము నందుటయు ముఖ్యోద్దేశముగ నెంచబడినది. ఇంద్రాంతు మంత్రిశ్రేణులకు అస్పృశ్య మహాశయులు గూడ ఈసంవత్సరమున ఇట్లు సాధించి యుండిరి. ఇట్టి సందర్భములయందు శాసననిర్మాణసభలకు ప్రత్యేకము అధికారవర్ణనవారి స్వాధీనములో నుండుటకంటె భారతీయులే ఎక్కువ బాధ్యతను వహించి అవశ్యముగ అధికారవర్ణములకు అంతకుము లేకుండ బాధ్యములను నిర్వహించునట్లు చేయుట సమంజసముగ నుండవలదు అత్యధి ముఖ్యముగ వాంఛనీయును. ఈ శాసననిర్మాణసభలయందు అసభికార సభ్యులకు ఎక్కువ స్వాతంత్ర్యమును ప్రసాదించవలయును. వారి మాట విశేషముగ చెల్లవలయును. దీనికి తగిన కట్టుబట్టులు నరసి అసభికారి సభ్యులకు అధికారసభ్యులకంటె ఎక్కువ అధికారమును కలుగజేయటమే ముఖ్యమైన సంగతి. అధికార సభ్యులకు విస్తారము స్వాతంత్ర్యము పలుకుటయు లేకుండుటయేగాక వర్తమానమునకు శాసననిర్మాణసభలు ఉత్తర బూటకపు సభలకు పరిణమించుచున్నవి. సంఘముల అభిప్రాయము వ్యక్తీకరించుచున్నట్లు నడించుచున్నదిగాని వాస్తవముగ మనప్రజాశ్రేయముగ పనిచేయుటలేదు. సమయము వచ్చినపుడు ప్రజాసాహిత్యకార్యముల నెన్నడును సాధించి ఎరుగనే ఎరుగవు. ఈ విషయములను బలపరుచుటకై కొన్ని ఉదాహరణములను ఈ క్రింద జూడు

పరుచుచున్నాడను. అసభికార సభ్యులు శాసన నిర్మాణ సభయందు ప్రవేశపెట్టు విషయము లన్నియు మహాత్తరమైనదేమనునట్లు సంబంధించి యున్నది. అట్టి వానిని శాసన నిర్మాణ సభాధ్యక్షుడు తప్పకరించి అన్నిటిని ప్రతిహానము గావించుట మనకు కనులూర జూచుచున్నారను. అధికార సభ్యులయెడను, ప్రభుత్వ నియమిత సభ్యులయెడను సభాధ్యక్షుడు చూచు చూపు ఆదరమును గూడ మనకు తెలిసివలయును. పెంట్లండు ప్రభువు ఆకలిచ్చినట్లు శాసననిర్మాణ సభాధ్యక్షుడు రాజధాని గవర్నరునికూడ మనము ముఖ్యముగ గుర్తెంగవలయును. శాసననిర్మాణ సభలయందు జరుగు కార్యములన్నిటియందును తమ గవర్నరువదని బట్టియు పరిపాలనా కార్యనిర్వాహకాధ్యక్షుడ సమ భావముతోనే శాసననిర్మాణ సభాధ్యక్షుడు ప్రవర్తించుచున్నాడని నుడిచివో వారీయం దెంపమాత్రము అగౌరవమును జూపుటగాని వానినిరసిండుటగాని కాదని మేము నుడువలసియున్నది. బ్రిటిషు పార్లమెంటు సభలో ఉపాధ్యక్షమునవారికి (లిబరలు పార్టీ) సహకారిగనండి పదనీ పరిజ్ఞానము పెంట్లండు ప్రభువు గారికి పుడు మదరాసు శాసననిర్మాణసభయందు దెంతయో అధికారవర్ణములకు ఉపకరించుచున్న యవిగవర్నరుల అధికారమును అనుసరించి వరుసగ రెండుమారులు అసభికారసభ్యులకు శాసననిర్మాణసభకు వియమించు అవకాశము కలిగెను. రెండుసార్లు ములులయందు కూడ ప్రభుత్వవర్ణమువారికి సహకారులు నుండుట్టి సభ్యులనే నియమించియుండిరి. అంతయుగాని కొంచుకాగడ వైచి వెకకెను ప్రజాధివ్యక్తిగాని ప్రజాభిప్రాయముగాని ఈ ప్రభుత్వ నియమిత అధికారసభ్యులు గౌరవ పురముగ పాలించుట నిర్వర్తించియు, మన కామించును. (కరతాళ వ్యవహార) అట్టి వారిలో అర్హులు ప్రభువులు, అర్హులను అత్యుపాధ్యాయ సభా లంపాన నిగ్రహములగున్న వారు. అంతకుమీరి వీరకలన ప్రజల కెట్టి లాభములేదు. ఇటువంటి ప్రభుత్వనియమిత సభ్యులు ఎన్నడుగూడ సభయందు ఒక విషయమునుగూర్చి చర్చించుటగాని ఎన్నానినైనగూర్చి ప్రవ్విించిగాని ఎటుంగను. ఇట్టి సహాని యులు ప్రభుత్వమువారిచే శాసననిర్మాణ సభ్యులగు నియమించబడిరి. ఏదైనను భిన్నాభిప్రాయము కలిగినపుడు మాత్రము ప్రభుత్వమువారి ఆరపున తమ సమ్యక్తి తెలుపుటకు ఆకలియు వెనుదీయును. అట్టి సమయమున వీరు పాశ్చాత్యులచే నెన్నుకొనబడిన సభ్యులతోను ప్రభుత్వ నియమిత సభ్యులతోనే చేరుచుండును. ఏదైన ప్రశ్నోత్తరములు గాని ఉపవాదించబడు తీర్మానములుగాని కలదని ఉత్తరపు చేయు అధికారము సభాధ్యక్షుడు వకు కలదు. అసభికారసభ్యులెట్టి ముఖ్యవిషయములనుగూర్చి తీర్మానములను పాదించినను తమకున్న అధికారమునుబట్టి ప్రతిహానము తమ తీర్మానములకు సభాధ్యక్షుడు త్రోసివేయుచుండుట తటస్థించుచున్నదని అసభికారసభ్యులు మొరలిదని సమయము లేనే లేదు. 1910 నుండి 17వ సంవత్సరమునకు 230 తీర్మానములను శాసననిర్మాణ సభాధ్యక్షుడు త్రోసివేచెను. వర్తమాన పరిస్థితులకు అనుకూలముగ తేరని రూపము 50 తీర్మానములను అధ్యక్షుడు త్రోసివేచెను. వారి వీరిన్నిటిని అంగీకరించుటకు ఈయనకు అధికార ముండినను అతనికి నిరాకరించెను. నిరాకరించబడిన సమస్యలు ప్రజాసామాన్యాధివ్యక్తి సంబంధించిన ప్రధానాంశములు. ఈ విషయములను గూర్చియే శాసననిర్మాణ సభయందున్న అసభికార సభ్యుల యభిప్రాయములను ప్రభుత్వమువారు రాయ వలసి యున్నది. అట్టియెడ సభాధ్యక్షుడు నిరాకరించుట కడుంగకు కోచనీయును. త్రోసి వేయుటదే తీర్మానములతో ముఖ్యముగా వానిని కొన్నిటిని ఇందు జూపుచున్నాడను. (1) గ్రామపంచాయతీలు (2) స్త్రీ విద్య (3) ప్రాథమికవిద్య (4) గ్రామ పుష్కర భాంధారములు (5) నిమ్మజాతుల ఉపయోగాధ్యయ భాగీధ్యముల నొసంగుట (6) దేశభాషలతో విజ్ఞానశాస్త్రమును ఎల్లకలబోధించు విధానమును ప్రోత్సహించుట (7) పంచమ పాఠశాలలను నెలకొల్పుట. (8) పాఠశాలల ఆరోగ్య స్థితిని అపువపును కలుగజుట. (9) శిశువు వైద్య పద్ధతిని విస్తారముగ ప్రోత్సహించుట. (10) సంచారక వైద్యాలయములను నెలకొల్పుట. (11) కన్నంబాడి ప్రాజెక్టుకు సంబంధించిన శాంతిములను ప్రచురించుట. (12) అధికారవర్ణమువారి కొండ యాగ్రహని లాపు చేయుట. (13) హిందువులకును మహమ్మదీయులకును మైత్రి ప్రభులకును జూచినైవ మధ్యములు లేకుండగ జేయుట కొక సంఘమును నియోగించుట (14) శాసన నిర్మాణసభా నిబంధనములను సవరించుట. (15) పత్తిక లీడులయందు పశువులు మేయుటకు విధించిన పన్నును తీసివేయుట (16) ఉన్నత న్యాయస్థానమున (మోకోట్టు) శాశ్వత న్యాయాధికారుల సంఖ్యను నిర్ణయించుట.

ప్రశ్నోత్తరములు - తీర్మానములు.

ప్రజాపితాకావ్యముల గూర్చి అనధికార సభ్యులు వేయు ప్రశ్నలను, సభకు ఉత్తరములను త్రోసివేయటము అధ్యక్షులకు నిగంతుకాదని కారము కలదు. ఒకవేళ వీరి ప్రశ్నోత్తరము లంగీకరించబడినను వారి నెట్లా మార్పు సేయించి సభ్యులకు ఈ సూక్ష్మలను అంగీకరింపట తప్ప వేరొక మార్గము లేకుండునని వేయటగూడ తటస్థమై యున్నది. ప్రశ్నోత్తరములను తీర్మానములను నిరాకరించుటలో కాసన నిర్మాణపు ట్టుడ్యేషనుల ననుసరించి ప్రవర్తించుటయు యై నను ప్రభుత్వ కాన్వేనియన్సాక కాగవారు అనధికారముగ తమ యిచ్చనచ్చి ప్రజాపితాకావ్యమునే చెల్లాయించుచున్నవారు. సభాధ్యక్షుడగు పెట్టుండుప్రభువు గూడ నిగంతుకాదనికార శృంఖలాబద్ధుడాయెను. గతి ఏమిటిలు మానమున చచ్చు పురియందు జరిగిన కాసననిర్మాణ సభయందు అధికపత్రము చర్చించబడు సందర్భమున అనధికారసభ్యులలో నొకరు అధిక పత్రమును గూర్చి ఏవో ముచ్చటించి అధికపత్రమున ముందుగ నిరూపించబడిన విషయమును ప్రవేశపెట్టగూడదని అయిన ప్రశ్నను పెట్టుండు ప్రభువు నిరాకరించెను. ఇట్టి ఉత్తరము వలన ఆ సభ్యుడు సగము సగము నుడువుచు కూర్చుండవలసి వచ్చెను. 1908 సం॥ తర్వాత మన సం॥ సర్వ రణ ప్రజాతీకలగూర్చి ఇండియా దొరతనమునాడు ఇట్లు ప్రకటించి అధికపత్రములో నున్న సేతుండేనను విషయమునైనసభ్యులు చర్చించు దగును. ఇట్లున్నను పెట్టుండుప్రభువు వైరుధ్యముగ ప్రవర్తించిరి. పూర్వము అధికసభ్యుడుగ నున్నట్టియు సామ్రాజ్య సభాపాధ్యక్షుడు నగు మా॥ సర్ వైట్లీటువుడే విల్లుగుగారిట్లు నుడిచియుండిరి:— అధికపత్రమును గూర్చి ఇప్పుడు జరిగినచర్చ అటుండ మనదన్న, విగుచ్చనా స్వాతంత్ర్యమును నిలబెట్టుకొంటిమి. ప్రజాభివృద్ధికారక మగు మరియొక విషయమందుగూడ గ్రామపంచాయితీనిర్మాణమును గూర్చి అనధికారసభ్యులలో నొక రొకతీర్మానము నుపపాదించినపుడు పెట్టుండుప్రభువు త్రోసివేచి అనధికారసభ్యుల హక్కులను ప్రాప్తముగావించెను. అయ్యది శాస్త్రవిరుద్ధమనియు ఆచరణీయము కాదని ఎంతవచ్చుచేసినను పెట్టుండుప్రభు వాలకించాయెను. పూర్వము ఇంగ్లాండులో అట్లాన్నీ జనరలుగనన్న సర్ బాక్ నైమెక్ గారు గూడ ఇదేయభిప్రాయమును వ్యక్తీకరించియుండిరి. గతకాలాననిర్మాణసభయందు అనధికారసభ్యులొకరు ఒక తీర్మానమును గూర్చి చర్చించినపుడు సభవారి యభిప్రాయమును కనుగొనుటకై సభ్యులందరిని చేతు తెత్తుడని చెప్పి ఈ తీర్మానము చెల్లదని పెట్టుండుప్రభువే ప్రకటించెను. తత్సందర్భమున వోట్లు వేయుడని కొంతమంది కోర సభయందు చర్చజరిగిన కాలమున హాజరులేని అధికార సభ్యులను పిలిపించి వారి వోట్లనుపూడ తీసికొనవలయు నని పెట్టుండు ప్రభువు ఉత్తరమిచ్చెను. చచ్చ సమయమున లేనివారి వోట్లను తీసికొనుట అసమంజసమని అందరును ఆక్షేపించిరి. మొదట అభిప్రాయమును కోసనను నీరవోట్లను తెక్కవేయరాదని యు వాదించిరి. కాని పెట్టుండుప్రభువు వీరి వాదమును వెనకెవని తెట్టిరి. తదుపరి వారనుకొన్న ప్రకారము చర్చసమయమున హాజరు లేని అధికారసభ్యుల వోట్లను తీసికొని తీర్మానము పోయినని ప్రకటించెను. (నిర్గుసిగ్గు) కాసననిర్మాణసభల కార్యక్రమములను జరిపించుటకు వలయునిబంధనల నన్నిటిని చేయుటకు ఆలోచన సభలో గూడుకొనిన గవర్నరుగారికి అధికారము కలదు. కాని వీరు ఆలోచన సభలో గూడుకొన్న గవర్నరు జనరలు గారి అనుమతి ప్రకారము ప్రవర్తించవలయును. ఇట్టి నిబంధన తెల్పుచు ఆరుగుర జేయబడినవి. తద్రూపమున అనధికారసభ్యుల కెట్టి హక్కు స్వాతంత్ర్యములు కలుగవచ్చును. నిబంధనలయందు జేయబడు సవరణలను ముందుగ అనధికారసభ్యులకు తెలుపుటగూడ లేదు. ప్రజావిమర్శనాక్రమము చిత్తు నూత్రములను ప్రవరింపుడని కోరినను వారి మనోభీష్టములు నెరవేరుటలేదు. వీరి నన్నిటికేసి కాంగ్రెసు లీగు స్పీకరువారు గాస్టీయ ప్రభుత్వాధికారి ఎన్నడను కాసననిర్మాణ సభాధ్యక్షుడుగ నుండగూడదని ఉద్ఘోషించుచున్నవారు. కాసననిర్మాణసభ్యులే తమ అధ్యక్షుని నెన్నుకొని స్వాతంత్ర్య ముండవలయును. హిందూదేశమున నున్న అన్ని కాసననిర్మాణసభలయందు ఇట్టి అవాంతరములు కలుగుటచే కాంగ్రెసు లీగు స్పీకరువారు ఈమాతన విధానమును కోరవలసి వచ్చెను. నిగంతుకాదనికారాధ్యక్షుడవని, అధికారమునకును ప్రజాప్రాతినిధ్య సభాధ్యక్షుడవనికీ అధికారమునకు ప్రభుత్వ వైరుధ్యముండుటచే అది రెండును వేర్వేరుగ నుండవలయును. రెండవదియు ఒకరియందే విలీనమై యుండరాదు.

గ్రామపంచాయితీలు.

గ్రామ పంచాయితీల విషయమున ప్రభుత్వమువారు గావించిన కార్యముల గాంచినయెడల ప్రజాభిప్రాయమునకు కార్యనిర్వాహకవర్గమువారి అభిప్రాయమును మార్పు నొందించుట యస్సాద్యమని వ్యక్తమగుచున్నది. మనము సర్ థామసు మన్రో, మైసూరు దివాను రంగాచార్యగార్లు కాలమువరకును బోయి యీ విషయమును పరిశీలన ననసరము లేదు. మొత్తే ప్రభువుగారు ఇండియా ప్రభుత్వకార్యదర్శిగ నున్నపుడు, భారత సంఘ విధానమున గ్రామ మొక ముఖ్యాంగమని యు, ఎన్ని రాజ్యములంతరించినను ఈపద్ధతి నిర్మాణితమ కాలేదనియు, అందుచే ప్రజాపాలనమును గ్రామమునే ప్రభుసాహాయముగ నెన్నుట త్యక్తమనవలయునని వక్కాణించియున్నారు. కోయలు కమిషనువారు కూడ సంగతిసందర్భముల బాగుగయోచించి, గ్రామపంచాయితీ పద్ధతి ఆచలంబనీయమని సలహా నిచ్చియున్నారు. ఈ విషయమై తగినచర్య దీసికొనుటకై స్థానిక ప్రభుత్వములకు ఇండియా ప్రభుత్వమువారు తెలియజేసియున్నారు. 1912 సంవత్సరమున గ్రామపంచాయితీ పద్ధతిని నెలకొల్పుటకై యొకతీర్మాన ముపపాదించబడునని అనధికార సభ్యులొకరు ప్రభుత్వమువారికి తెలియజేసియున్నారు. ఈ విషయమై చర్చించుట ప్రజాక్షేమమునకు ప్రతికూలమనెడి ప్రబల ఆక్షేపణమును జూపి ప్రభుత్వమువారు దీనిని తిరస్కరించిరి. మరల వీరినలచే 1913 వత్సరమున జేయబడినది. 1914 వత్సరమునకూడ తీర్మాన ముపపాదించబడునని ప్రభుత్వమువారికి తెలుపబడినది. కాని యధాప్రకారముగ నిది తిరస్కృతమాయెను. మరల 1915 వత్సరమున ఈ విషయము కాసనసభయందు చర్చితమాయెను. అప్పుడు దీనికి ప్రభుత్వము వారు తమ ప్రతికూల భావమును వెల్లడించిరి. కాసనసభలో దీనిని గూర్చి యిరు పక్షములవారును సమముగనుండిరి. అప్పుడుపాధ్యక్షులు (వీరు నీవిలు ఉద్యోగులు) తమవోటును తీర్మానమునకు ప్రతికూలముగ నొసంగుటచే, తీర్మానము జయము సేందలేదు. ఈ చర్య గ్రామ పంచాయితీ విషయమై మండలాధికారుల అభిప్రాయములు గనుగొన ప్రయత్నములు జరిగినవి. ఈ రాజధానిలోని కలెక్టరులలో నిరువురు దక్క యితరులెల్లరును ఈ సలహా యెడల తమకు గల అనుకూల భావమును వెల్లడించిరి. కాని నలుగురు సివిలు సర్వీసు ఉద్యోగులుగల రెవిన్యూ బోర్డువారు ఈ ప్రజాభిప్రాయమున రాజకీయభావము లిమిడి యున్నవని యుద్దేశించి యీక్రింది విధమున తమ అభిప్రాయమును వ్యక్తీకరించిరి:— “అన్ని బాతులవారును గల ప్రాతినిధ్య పరిపాలకసంఘము దక్షిణ ఇండియాలోని గ్రామములయందు గానవచ్చిన యెడల అట్టి సంఘములు చాలకాలము క్రిందట నుండుటచే, అధునిక కాలమున నవి నామమాత్రావశిష్ట మైనవి. వాని నిష్కము నిర్మించవలసినది సమస్యవలన నెట్టి ప్రయోజనమును గానరాదు. ఈ సలహా క్రియారూపముగ పరిణమించిన యెడల, ఉన్నత బాతులవారు కూలివాండ్రమై జాపు స్వాధీనతాధికారమును రూపుమాపవలసినది బ్రటిషు పాలనాశీయము చేకూరజాలదు. ఈ సలహావలన అనేకాపాయములు సంభవించునని బోర్డు వారభిప్రాయపడుచున్నారు. ఇది ప్రాచీనప్రతిష్టాపనమున పేర పునర్నిర్మితమగుట వలన నెల్లరును ఆకర్షించుచున్నను పాశ్చాత్య స్వపరిపాలనాభిప్రాయాను గుణముగనే యీ పంచాయితీ లిప్తుకు నూతనముగ నిర్మించబడినవని బోర్డువారి అభిప్రాయము. పశ్చిమదేశమునండి పాక్షిక మెట్టిలాభములను పొందలేదనియు, యూరపు, అమెరికాదేశములు కనుగొనుచున్న మహావిషయము లన్నియు పొందిన హిందూదేశమున గలవనియు, అభిప్రాయపడు రాజనీతిజ్ఞులకును, పత్రికాధిపతులకును నిట్టి నూతనాభిప్రాయములు పొడకట్టుచుండును.” గ్రామ పంచాయితీ ప్రతిష్టాపనము రాజకీయభావప్రేరేప మని చెప్పు పురి ప్రభుత్వసభ్యులలోని సివిలియను సభ్యులు గూడ బోర్డుసభ్యుల వలెనే అభిప్రాయపడిరి. పంచాయితీ పద్ధతి స్వచ్ఛందముగ నుండవలెను గాని, కాసనసభ్యులు కాగూడదని ప్రభుత్వమువారభిప్రాయపడిరి. కాని నెల్లూరు మండలమున స్వచ్ఛందముగ నీటి పారుదల సంఘము లేర్పడి ఇండియను కలెక్టరు చేతి క్రిందనుండి కొంతకాలమువరకు జయప్రదముగ కృషి సలిపెననెడి విషయము ప్రభుత్వమువారికి తెలిసియో యున్నది. కాని, బాకీదారుల నుండి సొమ్మును రాబట్టు కొనుటకు తగిన కాసనాధికారులు లేకుండుటచే ఈ పద్ధతి విజయము గాంచజాలక పోయినది. పిమ్మట, గ్రామపంచాయితీ నిర్మాణమును గూర్చి అనధికారసభ్యులు కాసనసభలో బిల్లులను ప్రవేశపెట్టి చొచ్చిరి. మామూలుప్రకారమే సభాధ్యక్షుడు దీని తీర్మాన ముపపాదించబడుటకు తిరస్కరించెను. మరల గడచిన మే నెలలో ఈ రాజధానియందు గ్రామ పంచాయితీలను నిర్మింపవలె నని యొక తీర్మానము కాసనసభయందు ప్రవేశపెట్టబడినది. దీనిని ప్రభుత్వమువారు మిగుల తీవ్రముగ నెదిర్చిరి. 18 గురు సభ్యులు తీర్మానమున కనుకూలముగను, 21 మంది ప్రతికూలముగను నుండుటచే, తీర్మాన మోడి పోయెను.

ఇతరవిషయములు.

1910-17 సంవత్సరములలో కాసనసభయందు పరిపాలనా విషయమై ప్రవేశము గాంచిన 478 తీర్మానములలో, 19 మాత్రమే అంగీకృతమైనవి. అధికపత్ర విషయమున జేయబడిన 162 తీర్మానములలో 8 మాత్రమే అంగీకరింపబడినవి. ప్రస్తుత స్థితియందు పరిపాలక అధికవిషయములలో కాసనసభలోని అనధికారసభ్యులకు కార్యనిర్వాహక వర్గపు వారి కార్యములపై నెట్టి అధికారమును లేదు. భవ్యయంత్ర మంగీకరింపబడువరకు వీరి కీవిషయమై ప్రభుత్వమువారు లేమియు తెలియనీయరు. చెన్నపురియందు ఉన్నత విద్యోగీయ నుద్యోగీయుల నివాసార్థము వసతుల నేర్పవలయునని నెడి ప్రభుత్వము వారి తీర్మానము అనధికారసభ్యులకు తెలియకుండగనే ఆమోదింపబడినది.

చెన్నపట్టణములో ఉద్యోగులు బంగళాల కొరత కొంత స్థలమునేమైన దీసికొన ప్రభుత్వమువారు యోచించుచున్నారా? ఏయే యుద్యోగులకొరత బంగళాలను కట్టెదరని కాసనసభలో నొకరు ప్రశ్నింపగా వివరము లింకను పరిష్కరించు కా నందున, ప్రభుత్వమువారు లేమియు తెల్పుతరము నీయజాలరని చెప్పి డెను. ఇంకొకసారి సభలో నున్న ఉద్యోగుల కొరత బంగళాలను నిర్మించు ఉద్యమమును వదిలివేయవలెనని ఉపపాదించబడినది. సొమ్ము చాలనందున ఇంక కొన్నిపనులు నిలిపివేయ వలసివచ్చిన దని చర్చలో తేలికను అతీర్మానము ప్రభుత్వమువారిచే త్రోసి వేయబడినది.

పరిశీలన కొరత ఒక జిల్లా బోర్డు కై నను అనధికార అధ్యక్షుని నియమింపవలె నని కడచిన ఏప్రిలుమాసమున ఉపపాదించగా, ప్రభుత్వప్రతినిధి అడ్డునుచెప్పి పరిశీలనకొరత నను జిల్లాబోర్డునకు అనధికార అధ్యక్షుని నియమించుటకు తగినకాలము రాలేదనియు, అధ్యక్షుడుగ నుండవలసినవా డొక్కడైన కనబడుట లేదనియు ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను. కొన్నిమాసములైనవెనుక, జిల్లాబోర్డు కనధికార అధ్యక్షుని నియమించు విషయమును ప్రభుత్వమువారు చాలకాలము నుండి యోచించుచుండి రనియు, 4 జిల్లాలలోని జిల్లాబోర్డులకు అనధికార అధ్యక్షులను నియమింప నిశ్చయించి రనియు ఒక ఉత్తరువు ప్రకటించబడినది.

కాసనసభలోని ప్రజాప్రతినిధు లకుగు ప్రశ్నలవలన ఫల మేమియు లేదని చెప్పబడుచు, ప్రజల కచ్చనిష్ఠరములు గాని అధికారవర్గమువారి అధికారదుర్వినియోగమును గాని బహిరంగము చేయుటకును కాసన సభలు నిష్ప్రయోజకములని చెప్పట కనేక నిదర్శనములు గలవు. కాసనములనే ర్షణమనపుడు ప్రభుత్వమువారు ప్రజాప్రతినిధుల భావములను లక్ష్యపెట్టరు. ఉత్తమన్యాయవేత్తలచే క్రమములని చెప్పబడిన వానిని ప్రజల క్షేమలాభములకు విరుద్ధములగువానిని కాసనములుగా నేర్పజుటకే కాసనసభలు ఉపయోగపడుచున్నవి. అనేక కాసనముల సందర్భమున ప్రభుత్వనిర్వాహకుల కార్యములు న్యాయవిరుద్ధము లని ఉత్తమ న్యాయవేత్తలు పల్కిరి. అధికారవర్గ సభ్యులవలనను, స్వనియోజితసభ్యుల వలనను ఎక్కువమంది తమ పక్షముననే యున్నందున, ప్రభుత్వవర్గమువారు న్యాయవిరుద్ధ మగు కార్యములను కాసన సమ్యక్తముగ జేయుచున్నారు. ఇటీవల ఒక కేసులో జమిందారి భూములందు కొన్ని నీటిహక్కులకాదాలో ప్రభుత్వము వారికి హక్కు లేదని ప్రీవీకౌన్సిలు వారును చెప్పగా, మొన్న ఒకసారి కాసనసభలో నొకరు ప్రశ్న వేసినప్పుడు ప్రభుత్వమువారు హక్కు కాసనసభ్యులగునట్లు ఒకబిల్లు ఉపపాదించబడునని ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి.

ముద్రణయంత్రశాసనము.

ప్రజల యుద్ధముల నణచుట మున్నగు అక్రమములను తొలగించుటకే, ప్రభుత్వనిర్వాహకసంఘముకు డగు గవర్నరు రద్దుచేసిననే తప్ప కాసనసభవారి తీర్మానము దీని చేయుటకు ప్రభుత్వ నిర్వాహకమున కేమధికార ముండ

గూడదనియు, కాసనముల నేర్పరుచుట, పన్నుల విధించుట, ప్రజాభివృద్ధి యుట మున్నగు విషయములందు కాసనసభలకు సర్వాధికార ముండవలె ననియు కాంగ్రెసు-లీగు సంస్కరణములందు జెప్పబడినది. తాము విజేయులై, తామే మహాప్రభువులమని యనుకొనుచు, ఇతరుల లక్ష్యపెట్టపెట్టుకుండునట్లుండు అధికారవర్గము గల ఈ దేశమున ప్రజల రాజకీయాభివృద్ధి బహుశక్త్యము. ప్రస్తుతము ముఖ్యప్రభుత్వమును నిర్వహించుచుండు సివిలు సర్వీసు ఉద్యోగులకు గల అధికారమును బలమును తగ్గించి ప్రజాప్రతినిధుల తెలివితేటలు వినియోగింపబడి సక్రమప్రభుత్వము జరుగునట్లు చేయవలెను. ముఖ్య ప్రభుత్వ వర్గము న సి వి లు సర్వీసు ఉద్యోగు లే విశేషముగా నుండుటచే సివిలు సర్వీసు అధికారులు చేయు అక్రమకార్యములన్నియు సాగుచు అధికారము దుర్వినియోగము చేయబడుచు ప్రజల అభివృద్ధికి భంగకరముగను, ప్రజలహక్కుల కడ్డముగనున్నవి. తమ సంఘపు అభివృద్ధి కొఱకు తమ శక్తిసంతుల వినియోగింప గోరువారు ప్రస్తుత కాసనసభావిధానమునందు తమకు అవకాశ మేమిచ్చును లేదనియు తాము రాజకీయముగ అశక్తులమనియు తెలిసికొనగలరు. ప్రభుత్వ నిర్వాహకవర్గము పార్లమెంటు అభిప్రాయము నకు లోబడియుండునట్లు చేయుట పార్లమెంటు సభ్యులకు రాజకీయస్వాతంత్ర్యము కొఱకును, కాసన నిర్వాహాధికారము కొఱకును అత్యవశ్యకమని ఒక గొప్పస్వామ్యవాది ఇంగ్లండులో జెప్పియుండెను.

రాజకీయ స్వాతంత్ర్యమే ప్రజల హక్కులను నిర్ధారించి, వాని అభివృద్ధికి తోడ్పడును. భారతదేశమున రాజకీయ స్వాతంత్ర్యము లేదు. ప్రజలహక్కులు మిగుల అపాక్షాద్యులయందున్నవి. వీనికి ప్రజాశక్తియనియుద్ధము లగు కాసనముల వలనను, కార్యనిర్వాహకవర్గమువారి బాధ్యతావిరహితమగు కార్యములవలనను చాల అపాయము కలుగుచున్నది. దేశమున విరివిగ వ్యాప్తము గాంచిన జాతీయోద్వేగము కార్యనిర్వాహకవర్గమువారి నిరంకుశాధికారమును ప్రజలకు నువ్వక్తము గావించినది. ఈ రాజధానియందు, గడచిన మే నెలలో కాంగ్రెసు, లీగుల సంస్కరణవిధానమును ఖండింపుచు, వెంట్రెండు ప్రభువుగారు కాసనసభలో ఉపన్యాసము చేసినప్పటినుండియు, అధికారవర్గమువారిచే నిరంకుశమగు అనేక కఠినకాసనములు నిర్మితమై, విద్యార్థికులకును, ప్రభుత్వోద్యోగులకును భేదభావముల నుద్బంధింపజేసినవి. బీసెంటు ముఖ్య ప్రభుత్వ నిర్బంధావాసమును, తనమూలమున ప్రజలమైన ప్రజాశ్రోధమును, ఆందోళనమును యెల్లరకును తెలిసి యేయున్నది. ఈయు త్రువు సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమువారి అనుమతిని ఉపసంహరింపబడెను. అందులకు వారియెడల భారతీయులు కృతజ్ఞులు. బీసెంటు ముఖ్య, ఆరండేలు, వాడియా గార్లవై నిర్బంధావాసశిక్షను విధించుటకంటె యెక్కువగా అనాగృహకార్య మింకొకటి లేదని నాఅభిప్రాయము. ఇంగ్లాండు ప్రభువుల సభలోని చర్చలబట్టిచూడగ బ్రిటిషు రాజనీతిజ్ఞులు హిందూదేశ విషయములను అగత్యమున బట్టి విచారించెదరని తెల్లము కాగలదు. ఉదాహరణమున వెంట్రెండు ప్రభువుగారు తమ యుపన్యాస మొంగినతోడనే, భారతదేశ రాజకీయశక్తియుల కది ప్రత్యక్షప్రతికూలముగ నున్నదను విమర్శన తెల్లడలగానవచ్చినవి. ఈ ఉపన్యాసానంతరమున యీ విమర్శలను సభలను అంతము మొందించుటకు కఠినకాసన ప్రయోగము వచ్చినది. నిర్బంధావాస శిక్షలవలన జనసామన్యమున అగ్రహము ప్రబలమైనది. పోలీసువారి అధికారము చలాయించబడినది. ఇట్టి సమయములయందే ప్రజానాయకుల అసహనతయు, కాసనసభలయందు వారికి గల నిరసనయు వ్యక్తమైనది. అసమయమున ప్రభుత్వమువారు ఆరు మాసములవరకు కొండలలో నుండుటచే, కాసనసభ సమావేశముకాలేదు. హిందూదేశ ప్రజాభిప్రాయమును బెల్లపు పత్రికలన్నియు ప్రభుత్వమువారి అగ్రహమునకు పాలైనవి. ఆంగ్లో ఇండియను పత్రికలవలె గాక ఇండియను పత్రికలు మిగుల కష్టము మొందుచున్నవని నేనీ సమయమున చెప్పవలసియున్నది. భారతీయ పత్రికా కాసనము, తమ విప్లవకర్మములను నిర్భయముగను, న్యాయముగను నిర్వహించు ఇండియను పత్రికలయెడల ప్రభుత్వమువారు వర్తింపజేయుట కధికార మేమింపబడుచున్నది. ప్రజాప్రతినిధ్యము గల దేశములలో, పౌరహక్కులలో ప్రభుత్వమువారు జోక్యమునకు యెడములేకుండునట్లు కాసనములు సంరక్షించుచుండును. అట్టి ప్రజాప్రభుత్వమేని దేశములో పత్రికా స్వాతంత్ర్యము అవసరము. దేశము విజేయుటచే పా

లితమగుచో నది ముఖ్యము. స్వపరిపాలనమునకిది వాంఛనీయము. ఉదాత్తతనముననున్న గవర్నరుపాలనము క్రిందనుండియు, యారాజధానియందు పత్రికా స్వాతంత్ర్యము లేకుండుట వింతగనున్నది. న్యాయబద్ధము. పత్రిక నిరంకుశాధికారుల వలన ననుభవించిన బాధలు చరిత్రాత్మకములైనవి. బీసెంటు ముఖ్యగారి సామర్థ్యమువలనను, న్యాయమువలనను, యాభ్యుక్త జయముగాంచ గలిగినది.

హిందూ మున్నగు పత్రికలు తమ విమర్శనములను న్యాయముగ గావించినందులకు మిగుల భయపెట్టబడినవి. మదరాసు మెయిలుపత్రిక యెట్టి భయము లేకయున్నది. ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహకసభ్యుల చర్యలన్నియు వార్తాపత్రికలయందు పోలికనము విమర్శనలకు లోబడియున్నవి. వారు చేయుకార్యము లెన్నియు సమాజసముగ నుండజాలవు. అట్టివారిని విమర్శన సమంజసమా అసమంజసమా యని నిర్ణయించుటకు న్యాయాధికారులగు నియమించుట కేవలము చెడుపద్ధతి. అనేక విషయములయందు తీరిక విషయజ్ఞానమే లేదు. వీరి మనమున ఎల్లప్పుడు అపోహమే పొడముచుండును. నిష్పక్షిక భావ మెన్నడును కలుగదు. రాజప్రతినిధి గారిని, ఇండియా మంత్రిగారిని మెయిలు పత్రికాధిపతి ఎంత దూరుచున్నను మెయిలు పత్రికాధిపతివై ఎట్టిచర్యను ప్రభుత్వమువారు తీసికొనరైరి. మెయిలుపత్రిక దూషణవాక్యములను గూర్చి కాసన నిర్వాహసభలో ప్రస్తావించ బడినను ప్రభుత్వము వారు ఎట్టి చర్యను జరుప కుండుటయే గాక మీ దుమిక్కిలి 7-వ తీర్మానము నూత్రముల ననుసరించి ప్రజాక్షేమమునకు ప్రతికూలముగ నున్నదని ప్రభుత్వము వారు ప్రోక్షింపెడివి. జాతివైషమ్యములను అభివృద్ధి చేయునట్టియు ఇండియామంత్రిగారిని రాజప్రతినిధిగారిని దూరుచు తేనిపోని నేరములను ఆరోపించి వానిస్థితిని మనకు కళంకమును తెచ్చి పెట్టినట్టి మెయిలు పత్రిక దూషణవాక్యములు శిక్షాపాత్రము గావని మదరాసు ప్రభుత్వమువారు నడుపుట ఆశ్చర్యకరముగ నున్నయవి. విశ్వసనీయము గావు. కాని ఇంగ్లాండులో రాజ్యాంగ మంత్రి కెవరైన వార్తాపత్రికలయందు నిశ్చేతుకముగ దూరినవో వారిపై తీవ్ర చర్యను జరిపి వారిని కిషించుటకు ఆయా మంత్రికి అధికారముకలదు. దీనికి ప్రత్యక్షప్రమాణముగ ఇటీవల మొన్న మొన్న నేలాయుకుజార్జి గారికి ఒకానొక వార్తాపత్రికా ప్రచారకులకు జరిగిన వివాద మే తార్కాణము. హిందూదేశమును పాలించు నిరంకుశాధికారవర్గమువారు భరతఖండమున ముద్రజాతాసనము ఆంగ్లేయులయెడ ఒక విషయమును ప్రొందవులయెడ ఇంకొక విషయమును పాక్షికభావముతో ఇంగ్లాండులో వలెగాక ప్రయోగించుచున్నారనుట కిండుకయు సందియము లేదు. ప్రొందకవార్తాపత్రికలను పరిశీలించి దోషాశోషణము చేయుట చాల బాధ్యతతో కూడుకొనినది. చాలనిదానముతో విచారించవలయును. అట్టివిద ప్రతిదినము జిల్లాపరిపాలనయందుగాని, నెక్రీటేరియలులోగాని తప్పనిసినై పత్రికా ముఖమున విమర్శనలలోనగు పౌరసేవోద్యోగులను బాధ్యతగ్గినట్టియు గొప్పనిదానము నలయునట్టి వార్తాపత్రికా కార్య విమర్శనలకు ఎన్నడును నియోగించకూడదని నా యభిప్రాయము. సుహృద్భావముతో నిరర్పించు పత్రికాధిపతి కెన్నిటికిని హిందూదేశపు ముద్రణ కాసనమువలన అపాయము చేకూరజాలదని కాసన నిర్వాహసభ్యులలో నొక పౌరసేవోద్యోగి వచించియుండెను. కాని వర్తమానమున ఎవరికిగూడ సురక్షిత లేదు కాసనము మనయెడల న్యాయముగ వినియోగించబడుట లేదు. ఇట్లు చేసెదమని అభయవాస్తవముగూడ నీయరైరి గిల్లకు దొరగారి అభిప్రాయమునే గనుకమనము గ్రహించవలసినవో వార్తాపత్రికా ప్రచారకులు తమ విప్లవకర్మములను నెరవేర్చుట అసంభవము అసాధ్యమని తలంచువాడను.

హోమురూపులయందు పై ధ్వజమెత్తుట

కార్యనిర్వాహకసభ్యులగు గిల్లకుగారు వార్తాపత్రికా విషయములను న్యాయశాఖను పరిశీలించు చుండురు. ఈయన కాశమున గ్రహించి హిందూ పత్రికా విలేఖకు నొకరికి హిందూదేశపు న్యాయాధికారి యగు ఆయన సోదరముల కముగ సందేశము నంపి ఇకముందట్టి తీవ్రపు వ్రాతలను వ్రాయకుండగ జేయువని కోరినారు. ఈ న్యాయాధికారియే తన తాతదారులగు ఇతర న్యాయస్థానాధిపతులగు ఇతర ఉద్యోగస్థులకు జాబులనంపి హోమురూపుల స్వదేశోద్యమమున పని చేయు న్యాయవాదుల పేర్లను కనిపెట్టవలయు ననియు కోరిరి. తత్సందర్భమున గత కాసన నిర్వాహసభయందు ప్రభు

త్వమువారు ఈ విషయమై ఉత్తరమును జారీచేసియుండిరాయని ప్రస్తావించి అట్టి ఉత్తరములేవియు ప్రకటించబడియుండలేదని ప్రత్యుత్తర మొసంగిరి. నిశ్చయముగ చాలమంది న్యాయాధికారులును కార్యనిర్వాహకోద్యోగులు ఈ రాజధానియందు హోమురూపుల స్వదేశోద్యమములందు పనిజేయువారి నందరిని పలువేలలం బెట్టుచున్నారు.

హోమురూపుల పతాకముల నెత్తించుటకై ఈకోమగుంటూరు మున్నగు స్థలములలో అపొదించబడిన నేరములును ఒక న్యాయవాదికి వ్యతిరేకముగ చెంగల్పట్టు కలెక్టరు చేసిన చర్యను, రాజకీయ సంస్కరణముల నడ్డుపెట్టవలెననెడి స్థానిక నిరంకుశాధికారుల భావములు లేటెల్లెలుగు చున్నవి. చెన్నరాజధానిలో పూర్వము అన్ని సంఘముల వారికిని స్నేహభావములుండెడివి. కాని, కాంగ్రెసు లీగుల విధానము ప్రకటిత మైనప్పటి నుండియు వీరిలో భేదభావము లుద్బంధించి జేయుటకు ప్రజల ప్రయత్నములు జరిగినవి. బ్రాహ్మజేతకోద్యమము అధికారవర్గమువారి సహాయముతో నుద్భవించి వారి సలహాననుసరించి నడుపబడుచున్నది. సంఘములో భేద భావములు పుట్టింది, జాతీయమహాసభావిధానమునకు ప్రతికూలమగు సభల నేకములు చేయబడినవి. జాతీయసభావిధానము గూర్చి బ్రాహ్మజేతరులలో నిదివర కట్టి భేదాభిప్రాయములు లేవు. ప్రస్తుతము జమిందారులయందు గల భేదభావములు కలుగుటయు, భూస్వామిసంఘమువారు తమ నివేదికము నీయక పోవుటయు, చాలవరకు అధికారప్రయత్నములవలన జరిగినవి. నివేదికముల నందుకొనుటయందు కూడ, చెన్నపురి ప్రభుత్వము వారు కాంగ్రెసుకు ప్రతికూలమగు మాత్రన నిర్వాహసంఘముల నివేదికముల నంగీకరించి, యీ విధానమున కనుకూలమగు సభలని నేరకముల నిరాకరించిరి. ప్రస్తుత విధానమువలన కార్యనిర్వాహకవర్గాధికారమునుండి హోమోవారుకూడ తప్పించుకొన జాలకున్నారు. ఇందలి న్యాయమూర్తులు ప్రభుత్వమువారిచే నియోజింపబడు చున్నారు. ఈ విషయములలో హోమోవారి అభిప్రాయము సారముగ ప్రభుత్వమువారు వర్తింపజేసినది నియమమును చెన్నరాష్ట్ర ప్రభుత్వమువారు నిరాకరించి యున్నారు. తార్కాణముగ న్యాయమూర్తుల నియమించుటచే, వీరు ప్రభుత్వమువారికి సంపూర్ణముగ లోబడియుండవలసియున్నది. కార్యనిర్వాహక న్యాయాధికార సమైక్యతను చాల అవధికావకము

కార్యనిర్వాహకసభ.

సివిలు సర్వీసు ఉద్యోగుల లీగుసభ్యులుగ నియమించబడరాదను కాంగ్రెసు, లీగుల సలహాలు ఎల్లరు నంగీకరించి యున్నారు. ఈసభలోని భారతీయ సభ్యులు అధికారసభ్యులచే నెన్నుకొన బడవలయు ననెడి నియమము వీరు ప్రజాక్షేమము కోరువారుగ నుండురుభావమే కారణము ప్రభుత్వము వారు తమ భర్తనిర్వహణమున ప్రజలకు త్రతవాడులుగ నుండవలెను. ఏ ప్రభుత్వమైనను ప్రజాప్రతినిధుల విమర్శనుండి తప్పించుకొనరాదు.

పిమ్మట సత్యమూర్తిగారు డాక్టరు సర్. ఎస్. గుబ్రు హృద్యుడ గారు సభకు అత్యుత్సాహవలన రాతేనందులకు చింతించుచు వ్రాసిన యుత్తరమును కొన్ని తంతివార్తలను చదివెరి. తర్వాత ఆధ్యక్షులు ఎత్తుకొనబడిరి.

పిమ్మట కె. పి. రామకృష్ణమూర్తిగారు ఈ క్రిందియుపన్యాసమును గావించిరి. రేపు ప్రకటించబడును.

500 ప్రతినిధులును సుమారు 2500 మంది శ్రేక్షకులును వచ్చియుండిరి.

తీర్మానములు

ఉపన్యాసములు జరిగినవెనుక పి. కె. రామకృష్ణమూర్తిగారు వహించి వలెనని రా. బి. ఎ. కృష్ణస్వామి అయ్యంగారు పాదించి, భా. బహదరు కుదుస్ బాద్ షా సాహెబుగారు రనువడింప రా. సా. కలవల కణ్ణు నెట్టి గారు న, రే వ రే ం డు డాక్టరు జె. లా జరగుగారును బలపఱచిరి. అంతట మిననుగా రధ్యక్షత వహించి తమ యుపన్యాసమును జదివెరి. రాజప్రతినిధిగారికిని లైట్ ఆనరబిల్ హిందూదేశాంగ మంత్రిని ఇతర పరివారవర్గము నుస్సాగతము నొసగు తీర్మానమును, మహమ్మదాలీ షేకదాలీ గార్లను తక్షణము విడుదలచేసి ఇటీవల ప్రకటించబడిన ఉదారచర్యయెడ నచ్చుకము నొసగవలె నను తీర్మానము నధ్యక్షులు లుపసాదించి తీర్మానము లామోదితములయ్యెను సభ యంతకు జరుగుచున్నది.

ఆంధ్ర పత్రిక

1917 సం॥ డిసెంబరునెల 21-వ తేది

శుక్రవారము

ప్రత్యేక రాష్ట్రీయమహాసభ

ప్రత్యేక రాష్ట్రీయమహాసభ నేడు సమావేశమయినది. ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులగు కస్తూరిరంగయ్యంగారు స్వపరిపాలనావిశ్లేషణను గూర్చి ముచ్చటపడిరి. అధికారవర్గ నిరంకుశమునకు ముద్రాను ప్రభుత్వపరిపాలనా విధానమే, ప్రజలమగు నిదర్శనమని విపులముగ చర్చించిరి. ఉపన్యాసము చాలవరకు పెంట్లండు ప్రభువుగారి పరిపాలనా విమర్శనమని చెప్పినట్లున్నది. ప్రస్తుత విధానము మార్పు జేయఁజాల అత్యవసరమో, అయ్యుంగారు నిదర్శన పూర్వకముగ జూపిరి. అయ్యుంగారి రాజకీయ విషయ సరిష్టానము, ప్రపంచామళవము, స్వాతంత్ర్యపక్ష పాలనను ఎల్లరకును హిందూవత్రిక మూలమున సువ్యక్తముగచున్నవే. ఈ యుపన్యాసముం ధవి యెల్లను గిన్నెనుచున్నది. బ్రిటిషు పరిపాలనము వాగ్దానముల గావించుటలో జెను దీయలేదు. విక్టోరియాగారిగారి ప్రతిజ్ఞనుకన్న యుచారభావోపేత మగు ప్రచురణము వేరు గాన్నింపదు. ఆమె పిమ్మట పరిపాలించిన ప్రభువు లిరువురును, అట్టి యాహ్వానమునే తమ ప్రకటన ములందు గమనజచిరి. కాని ఇంతవరకును వాగ్దానములు కొంతవరకైనను పరిపాలనలు గాన్నింపదు. ఇంకొక కారకు లేదు? అధికారవర్గము వారెపుడును, తమ యధికారము నానంతయెనను త్యజించుట కిచ్చుగించుదు. ప్రజల బాధ్యతల నన్నిటిని తామే వహించుచున్నాము. పరిపాలనా శిక్షను ప్రజల కొసగి పోవుటచే, రాను రాను ప్రజలలోని కార్యదక్షత్యము నానుమాత్రావ శిష్టమగుచున్నది. అవకాశములు లేక త్రుళ్ళ పట్టుచున్నది. మాంటాగూగారి దేశమున కేతెంచినచో, తమ పలుకుబడి తగ్గునమో యని ఆంగ్లో హైందవులను యూరపియనులను యనవసరము కలవరము పురికొల్పిరి. మాంటాగూగారి యెదుట ప్రతి కూలురు పడుచుచిన విజ్ఞాపనల పరికించిన, ప్రజలపై వీర్యే నైరుధ్యము బూని యున్నారో వ్యక్తము గాగలదు. అయ్యుంగారు నుడివినటుల అన్ని ప్రజోయులకన్న ప్రతికూల ప్రయత్నము లీ రాజధానియందు విశేషముగ వ్యాపించి యున్నవి. ఇంకొక, యితరల సమర్థింప జడిన విజ్ఞానలే నిదర్శనములు. అందుచే, మాంటాగూగారికి సువ్యక్తముగలకు గాను అయ్యుంగారు యీ రాజధాని యందలి పరిస్థితులనే విపులముగ వర్ణించిరి. నాగరిక దేశములందెల్లను, శాసననిర్మాణసభ లే ప్రభుత్వాధికారము వహించును. ఈ సభలు ప్రజాప్రతినిధి సభలగుటచే, ప్రజేచ్ఛననుసరించి పరిపాలనముతత్పక జరుగుచుండును. కానిహిందూ దేశస్థితి యందుకు విరుద్ధముగ నున్నది. మూడే ప్రభువు తన సంస్కరణములచే, అరచేత నైకుంతము జూపిరిని, అకాలమున కొందరు దలచిరి. అందుకు కారణము లేకపోలేదు. అకాలమందలి రాజ్యాంగవేత్తల వాక్యముల గమనించిన, నిజముగ ప్రాతినిధ్య మొసగవలయునని యే యుద్దేశము సూచింపజేసినది. కాని జర్మనులను ఆంగ్ల రాజ్యాంగ తత్వజ్ఞులు

ప్రాసినటుల ప్రభుత్వము నేతీగున నిర్మించినను, అధికారము నిర్వహించు మంత్రుల వివేకము వ్యాధుప్రవర్తనములపై పరిపాలనా స్వాప్యము నిలిచి యుండును. న్యాయ సూత్రముల ప్రాబల్యము గూడ అట్టి సుగుణములపై నాధారపడి యుండును. అవి లేకుండ, మీ ప్రజాస్వామిక ప్రభుత్వము కాగితముపైనుంచి యానందించదగిన విధానమేగాని, సజీవమై ఫలప్రదమగు విధానము గాకాలము. శాసననిర్మాణసభ లిక్కాలమున తార్కిక సభలుగ మారినవి. ప్రజాభిప్రాయ ము సభలపై ననుమాత్రము ప్రసరింపజాలదు. ముద్రాను శాసననిర్మాణసభ, ప్రజలకు నిరుపయోగముగ నున్నదని, ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షుని యుపన్యాసమును పరికించిన కరతలామలకమగును. ఉద్యోగులుగానిసభ్యులను నియమించుటలో, పెంట్లండు ప్రభువుగారి ఏర్పాటు లే మాత్రము సంతృప్తికరముగ లేవు. నియామక సభ్యులు తీర్మానముల చర్చించుట యందు బోధ్యము కలుగజేసికొనక బోయినను, ప్రజాభీష్టములకు వ్యతిరేకముగ సమ్మతుల నొసగుటకు మాత్రము వినుకొంజ వేయరు. 1910-17 సంవత్సరముల మధ్యను, అధ్యక్షులు 280 తీర్మానములను చర్చకు దీసికొనకుండిన నిరాకరించిరి. ఈ తీర్మానములు ప్రజల భావ్యభివృద్ధికి ముట్టావసర మగునవి. గ్రామపంచాయతీలు, స్త్రీ విద్య, ప్రాథమిక విద్య, గ్రామగ్రంథాలయములు, నిమ్మజాతులకు భూములనిసగుట పంచులకు వాతశాలలు, మొదలగు ముఖ్యవిషయములకు సంబంధించిన తీర్మానములు నిరాకరింప జడినవి. ప్రజాప్రతినిధు లగును ప్రశ్నిలైనను పరియగు ప్రత్యుత్తర మొసగుట లేదు. తమ యుచ్చనచ్చిన వాటికే ప్రత్యుత్తర మొసగబడును. మిగిలినవి నిరాకరింపబడును. శాసన సభాధ్యక్షులు తమ యధికారమును, ప్రజాప్రతినిధుల హక్కులను నిర్బంధించుట కెటుల యుపయోగించిరో, అయ్యుంగారు ఉదాహరణముల జూపిరి. వీటిలో గ్రామపంచాయతీల విషయ మన్నిటికన్నను వివాదస్థితి సూచింపుచున్నది. ఈ విషయమై 1912వ సంవత్సరమున తీర్మాన ముంపబడెను. అది యేకాకరణముచేతనో నిరాకరింపబడెను. తిరిగి 1913, 14 సంవత్సరములలో నిట్టి స్థితియే సంభవించెను. 1915 వ సంవత్సరమున తీర్మానము చర్చకు మాత్రము దీసికొనబడెను. ఈ తీర్మానమున కనుకూలురును ప్రతికూలురును సమానముగ నుండిరి. సభ కుసాధ్యక్షులు తమ సమ్మతి నొసగి, తీర్మానము ప్రోస పుచ్చిరి. ఈ లోపున గ్రామపంచాయతీల గూర్చి యగ్నిప్రా యము దెలుపవలయునని వివిధ మండలాధికారులు కోరబడిరి. వారిలో నిద్రుదపపు మిగిలిన వారందరు తమ యంగీకారము దెలిపిరి. కాని రివిన్యూబోర్డు వారు మాత్రము పంచాయతీల నుద్ధరించుటచే, ఉన్నత జాతులు కృషి ఫలములను వీసిమ నుస్థితి సంభవించునని భయము గనుబజచిరి. ప్రభుత్వ వ్యయమువారు గూడ పంచాయతీలకు పరిపాలనాధికార మొసగుట కిష్టపడలేదు. పిమ్మట ప్రజాప్రతినిధు లొకరు పంచాయతీల శాసనమును ప్రవేశపెట్ట జలచిరి గాని, అధ్యక్షులందుకు అంగీకార మొసగలేదు. గత మే నెలలో తిరిగి మరీ యొక చట్టము ప్రవేశపెట్ట పెట్టబడెను. కాని ఉద్యోగ సభ్యులును, ఆంగ్లో హైందవ సభ్యులును, కలసి తీర్మానము నొడించిరి. ఈ విషయ మొట్టి స్వపరిపాల నానసరమును చాటుటకు జాలును. గ్రామ పంచాయ

తీలు స్వపరిపాలనమునకు మూలబీజములు. ప్రజాసామాన్యపు శ్రేయమును పెంపొందించుటకు వీటికన్న నుపయోగకరముగ ప్రతిష్ఠాపనలు వేరొకటి యుండవని సామాన్యులకు సయితము సుగ్రాహ్యము గాగలదు. ఇట్టి సత్యములు కనులకు గన్పట్టుచున్నను, బ్రాహ్మణులే ప్రజాసామాన్యాశ్రయములకు వ్యతిరేకముగ బనిచేయుచున్నారని ప్రతికూలురు మదుపువాక్యములలో నెంతవరకు నిజముగలదో యూహించుట సులభ సాధ్యము. ఆదాయ వ్యయనిర్ణయ విషయమై ప్రజాప్రతినిధులు దెచ్చిన 162 తీర్మానములలో 3 తీర్మానములు మాత్ర మంగీకరింపబడె నని తెలియుచున్నది. ప్రజలవాంఛ లేమాత్ర మయినను సరకు జేయబడుచున్న వేమో యీ సంఖ్యలే జూపగలవు. జిల్లాబోర్డులకు అధ్యక్షులుగ నుండుటకు భారతీయు లెవ్వరు గారని, ప్రభుత్వ సభ్యులు పలికిరి. నైక్కుగారి చరిత్రయు, తిరుచునాపల్లి టోలుగేటుకంట్రాక్టు చరిత్రయు కస్తూరిరంగయ్యంగారు వివరించి, అందలి వివరముల నన్నిటి దెలిపిరి. శ్రీ కాకుళపు మేజిస్ట్రేటుగారగు నెల్లుగారొక వైశ్యునిపై నాగ్రహము జూపుట యు, రాజధాని కళాశాలాధ్యక్షు లొక విద్యార్థి ప్రాసిన వ్యాసములో తమ కనుకూలాభిప్రాయములు లేనను కారణముచే ఆతని విద్యార్థివేతనము దొలగించుటయు, నిటీవల జరిగినవేగాన అవి ఎల్లరకును దెలిసిన విషయములే. అన్నిటికన్నను, రాజధానియందు నెలకొల్పుబడిన నిష్పంధ విధాన మే విధమున జూచినను సమర్థింప దగినదిగాదని, అయ్యుంగారు నుడిచిరి. ముద్రాయంత్రణ శాసన ముపయోగింప బడుచున్న పద్ధతి నిరంకుశముగ నుండుటయే గాక, ఆంగ్లో హైందవ ప్రతికల యెడలను, హైందవ ప్రతికల యెడలను భేదభావమును సూచించుచున్నది. ప్రభుత్వమున కధిపతియగు మాంటాగూగారి నే హైందవప్రతికయు మెయిలు మొదలగు ఆంగ్లో హైందవ ప్రతికలవలె తూలనాడుటకు సహజముగ గడంగదు. మాంటాగూగారి దేశమున నుండగ నే ఆంగ్లో హైందవ ప్రతికలు రాజప్రతినిధివైనను మాంటాగూగారివైనను దూషణ సహస్రముల కురిపించుచున్నవి. కాని ఆప్రతికల నే శాసనము సమీపించుటలేదు. మెయిలుప్రతిక ప్రాసిన దుర్భరమగు వ్రాతలకు చర్చయెద్దియైన దీసికొనవలయునని ప్రజాప్రతినిధులొకరు తీర్మాన ముపపాదించిరి, ఆతీర్మానము దేశహితమునకు వ్యతిరేకముగ నున్నదని నిరాకరింపబడెను. ప్రతికూల బ్రాహ్మణేశ రోద్యమ సూచలయూ, సంస్కరణ పక్షవలంబుల విజ్ఞాపనా నిరాకరణము, నిష్పంధ విధానము మొదలగు విషయముల తత్వపరిపాలన, వీటిన్నటికిని పరమాపదము స్వపరిపాలనాప్రదానమే యని, నిశ్చయము గాగలదు.

పరిపాలనావిధానమునందు గల లోపమే, దేశశ్రేయోభివృద్ధి కాటకము గలిగించుచున్నది. వ్యక్తులపై దోషారోపణజేసియు లాభము లేదు. అధికారవర్గము నిరంకుశముగ నున్నంతవరకు, భారతీ యాధికారులయినను, ఆంగ్లో యాధికారులయినను దేశభివృద్ధి విషయమై విశేషమగు మార్పు గలిగింప జాలరు. ప్రత్యక్షమైన భావమేమన కీ సత్యమును గోచరింప జేయుచున్నది. ప్రస్తుత పరిపాలనా విధానమునకు ముద్రాను ప్రభుత్వ మొక నిదర్శనముగ దీసికొన వచ్చును గాని, అధికారవర్గ మే దేశమందయినను ఇంతకన్న విశేషమగు నాదార్యము జూపుట యసంభవము. బాధ్యత గల ప్రభుత్వ స్థాపనమే, ప్రజల వాంఛల కనుగుణ్యముగ ప్రవర్తించు

గలదు. అట్టి అదర్శమును, చక్రవర్తిగారు భారతీయుల కొరతయిందే. రాష్ట్రీయ సభా కార్యక్రమముచే ప్రజలలో గలిగిన పరిపాలనాభిలాషను మాంటాగూగారు గ్రహించగలరు. గమ్యస్థానము జేరుటకు పాలకులును పాలితులును చేతుల కలిపి కృషిపలికినచో, ఆర్యభవితము సుకరముగ చేకూరి, అంగ్ల సామ్రాజ్య సైన్యమును జలశరమును.

మెయిలు పత్రిక సంతసించుచున్నది.

గతి మంగళవారము నాడు ప్రతికూల సంఘములచే నొసగబడిన విజ్ఞానములు మెయిలు పత్రికతో హృదయాంధ మొందినవి. మెయిలు పత్రిక తీర్చి సంతసములు ప్రకటించు వాయిం చుటకన్న నెక్కుడు యాహ్లాదము వేరెద్ది యుండును? ఈ సంఘములు, దక్షిణ దేశమందలి ప్రజలకు గల ప్రజల స్వరాజ్యవిధుభిక్షమును సూచించుచున్నవి, మెయిలు పత్రిక యున్నదనించుచున్నది. ప్రజాశయముల దెలుపు ప్రతినిధిసంఘముల విజ్ఞానములు నిరూపించి బడినపుడు, ఇంతకన్న వేరు విధముగ నుండుటకు సాధ్యమగునా? ప్రతికూలభావములే ప్రస్తుతము గాగలవు. అది ద్రావిడ మహాసభవారు తమ దేహములో రక్తమున్నంతవరకు స్వభావము లభించకుండు పోరాడదమని తమవిజ్ఞానము నుదహరించిన వాక్యరత్నమును మెయిలు పత్రిక సంతసముతో నుదహరించుచున్నది. ఈ వాక్యవోరణి గాంచిన, మెయిలు పత్రిక మాంటాగూగారిని నుదయోగించి దూషణపరంపర బోలియున్నది ఇదియే గాబోలు, మెయిలు పత్రిక తీరి యుత్సాహము గలిగించుటకు కారణము!

మరియొక మూర్ఖ పత్రిక మాంటాగూగారిని వారించుచున్నది. ప్రభుత్వ కార్యదర్శియు, రాజప్రతినిధియు, భారతీయుల యాందోళనమునకు చెనియొగ్గ గూడదని, మెయిలుపత్రిక దెలుపుచున్నది. మాంటాగూగారు తుట్టుటదకు ప్రజల కాళాభంగము గలిగించెద రని, మెయిలుపత్రిక భావిస్తూచున గావించినది. అటులయును, తమరును ప్రతికూల భారతీయులను ఆందోళనమును మూనరు! ఏ నని, మాంటాగూగారు రొసగు సంస్కరణములచే, ప్రజల యాశలు ఫలించు పోయినచో, ఎరు ఖాతికి భిక్షునకు ఆందోళనము జరిపెదరు. అపుడులిగి ప్రభుత్వమువారు లొంగెదలేమో యని మెయిలుపత్రికకు యెము గలుగుచున్నది. కావున ప్రతికూలాంధోళన మొక వంక సాగింపుచునే యుండురట! మెయిలు పత్రికకు మాంటాగూగారిపై నిక్షుమ గొంత మక్కువ గలిగినటులున్నది. మాంటాగూగారు ప్రజల కాళాభంగము గలిగించెద రని, మెయిలుపత్రిక విశ్వసించుచున్నది. కాని మెయిలుపత్రిక ప్రజల నిరుత్సాహ పరచుటకు, యిట్టి కల్పితముల బుట్టి పుచ్చుటకు దోచుచున్నది. ఒకవేళ అభిప్రాయములలో మాంటాగూగారు పూర్తిగా మారిని యంగీకరించినను, అంగ్ల ప్రజలు స్వపరిపాలనా ప్రదానము నిక నాపుట కేమాత్ర మిచ్చగించరు.

—(౦)—

యానద్వారత జేరియ మహాసభ:—కార్యదర్శిగారిట్లు శంతి సంప్రదించును.—అహ్మద సంఘము వారు మదరాసు ప్రతినిధుల నివాసమునకును భోజనమునకును ప్రత్యేకపు ఏర్పాటుల గావించు చున్నార. తమమైన ఖాస్తి చేయబడును. అందు ఖాస్తిని సెంచు ప్రతినిధులు కొంచెము హెచ్చుతగ్గులక జేసినను సరిక వచ్చెదలో తంటనే తెలుపగోరెదరు చున్నాడు.—కాంగ్రెసు ఆఫీసు, 42 బోంబాయిబీచ్, కలకత్తా.

బొంబాయి క్రానికలువత్రిక.

ధరావతు కేసు విచారణ.

క్రానికలు పత్రికా ధరావతు కేసును 19వ తేదీని రాజధాని ప్రధాన మేజిస్ట్రేటు విచారించిరి. బి. జి. హార్ని మను గారి పక్షమున గౌ. జిన్నా గారును, దొరతనమువారి పక్షమున అహ్మద్ కేటు జనరలు ద్వైంకుమరుగారు వాదించిరి. ప్రభుత్వమున ధరావతు కోరలేదు గాన తిరుగ ధరావతును గోరుటకు మేజిస్ట్రేటున కధికారము లేదని జిన్నా గారనిరి. పత్రికా సంపాదకుడు హార్ని మనుగారు నవంబరు మాసమున డిక్లరేషను ఇచ్చినపుడు, జరుగుచున్న దర్బార్తు ముగియువరకు తాత్కాలికముగ ధరావతు మాఫ్ చేయబడినదని జిన్నా గారును నిపుడేల ధనమును నిక్షేపించవలసిన దని యుక్తమవు చేయవలయునని ప్రశ్నించిరి. ఇప్పుడు ధరావతుగోర మేజిస్ట్రేటుకు కధికారములేదు. అట్టియధికారమున్నదనుకొన్న ను, సముదాయపీ నియ్యకొని హార్ని మనుగారి కవకాశ మీరువలయును. పత్రిక బహుపురాతన మగునది. ఇవరహ్ డిక్లరేషనుల నొసగువపుడు ధరావతును గోరవలసినది. ఇప్పుడేల ధరావతును గోరవలయును? డిక్లరేషను దరఖాస్తులపై ధరావ తనకనవలసి ప్రాయట కలదు. వైరినివరింపజేసే కారణములే ధరావతు బుచ్చు కొనలేదని యొక దరఖాస్తుపై మేజిస్ట్రేటు ప్రాసించుండెను. వెనుకటి ప్రచారమును పత్రికతో సంబంధమును వీనుకొనె నను కారణము మాత్రము ప్రాసపడి యుండెను. ఇప్పుడు గూడ నట్లే జరిగియుండెను. కాన వెనుకటితరునె యుక్తమ వోచ్చి యుండవలసినది.

ధరావతుగోరుటకు కారణము?

ధనమును నిక్షేపించవలసిన కారణము లేయ్యది? హేతువునుండినచో వానిని మేజిస్ట్రేటు పొందుపరచవలయును. మేజిస్ట్రేటున కధికారమున్నదని(అధికారములేదని జిన్నా గారు విన్నవించిరి.) తలంచినచు, ధరావతు ఆనకనవలసి యేల యుక్తమ వా న న్ను కలయును? ఇవివరహ్ ధరావతులు పుచ్చుకొనలేదని మేజిస్ట్రేటు ఉదాహరణముల జూపించుచును. గాని రాసముమాత్ర మిట్టి నునకాతిమాయను. డిక్లరేషను నచయమున ధరావతు పుచ్చుకొనవలసిదని, కాసన మున విధింపబడియున్న గాన్నింత మొత్తమును నిక్షేపించవల సినదియు మేజిస్ట్రేటు ఉద్ఘాటించవలయును. ఉచితముని తోచినయడల మేజిస్ట్రేటు ధరావతును గొట్టివేయవచ్చునే గాని తాత్కాలికపు టుత్తరువుల జేయవలసినదని కాసన మాతని కధికార మీయదని చెప్పుచు జిన్నా గారు ఇటీవల న్యూఢిందయా ధరావతు కేసులలో ప్రధాన న్యాయమూర్తి తిరువందలి కొన్ని భాగముల జదివి వినిపించిరి.

మేజిస్ట్రేటు తా నొచ్చిన యుక్తరువులను రద్దుచేయుట గాని సవరించుట గాని జరుపవచ్చునని మూడవ కేక్లమున నివరింపబడియున్నది. ప్రభుత్వమున ధరావతును కోరనేలేదు గనుక ఈ కేసున మేజిస్ట్రేటు గానికి సవరణకు గాని రద్దుచే యుటకు గాని అరఖాతేలేదు. ఇవివరహ్ ధరావతును బుచ్చుకొనలేదు గనుక నిపునుగూడ ధనమును నిక్షేపించ నాత్మము లేదని యివివరహ్ ననుచుండిరి. వర్తమానమునగూడ నివర్ధితనే యనవలసింపక మార్పులేయవలయున? ధరావతును బుచ్చు కొనవలయునని యభిలషించినచో, దొరతనము వారికి కాసన మునందలి యితరమును కేక్లము లాధారమై యున్నవి. గాని ప్రస్తుతకర్ణాటకబట్టి, ధరావతుగోర మేజిస్ట్రేటున కధికార ములేదని జిన్నా గారు వాదించిరి.

అహ్మద్ కేటు జనరలుగారి వాదము.

మేజిస్ట్రేటు హార్నిమనుగారివోక్తా. మదరాసు హై కోర్టుజడ్జిల మువ్వునలో నిపురవై నల్లి పామును మెసగి యున్నాడు. కనుక ఉత్తరువులు చేయుక పూర్వము, దర్బార్తువోరను వాతని కధికారమున్నది. దర్బార్తు హార్నిమనుగారు బట్టి, ధరావతు వెంట పుచ్చుకొన వలసిదనియు, లేకధరావతును కొట్టివేయవలసియు మేజిస్ట్రేటు నిశ్చయించును. భాయమును సుత్తరువుల వేరొక సమయమున నొసర్చు గూడదనియు, ఉత్తరువుల రద్దుచేయ గూడదని గాని సవరింప గూడదనిగాని మేజిస్ట్రేటును నిర్బంధించు వరకు తెలియును, కాసనమున లేవు. ధరావతు నేల బుచ్చుకొను నదియు వివరింపవలె నని కాసనము విధించుచున్నది గాన తాత్కాలికపు టుత్తరువు భాయపు టుత్తరువు గారు. ఉత్తరువులను సవరించుకొనుట, రద్దుచేసికొనుటకు సంబంధించిన నెక్లమున ధరావతు వైకమును కొట్టివేయుటకుగూడవర్తిం

చును. ఈసందర్భమున జిన్నా గారి వాదము హాస్యాస్పదము. కనుక మేజిస్ట్రేటున కిప్పుడు ధరావతుగోర నధికారమున్నదని అహ్మద్ కేటు జనరలు విన్నవించిరి.

జిన్నా గారి ప్రత్యుత్తరము.

డిక్లరేషను దరఖాస్తుపై సుత్తరువుల నొసర్చుటయందు మేజిస్ట్రేటు కాలకులకు మొనర్చవచ్చుననువాదము లేప్పదము. డిక్లరేషను దరఖాస్తుపై మేజిస్ట్రేటు తక్షణమే ఉత్తరువుల నొసర్చవలయును. ఇంతధనమును నిక్షేపించవలయునని గాని, ధరావతుకట్టి నగత్తములేదని గాని యాతడు త్తరువు చేయవల యును. ధరావతును బుచ్చుకొనకపోయినచో, అట్లుపుచ్చు కొనకుండుటకు కారణముల వివరింపవలయును. ఒకసారి ధరావతునువదలిరి గాన వరల ధరావతును బుచ్చుకొన నధికారము లేదని జిన్నా గారు చెప్పిరి.

తీర్పు.

ఈ కేసున ధరావతును విడిచి పెట్టవలసిన ప్రత్యేక కారణములు గానరావు గనుక 2 వేల రూపాయలను నిక్షేపించవలసిన దని ప్రధాన మేజిస్ట్రేటు ఆజ్ఞయిచ్చెను. దొరతనము వారి ప్రావోక్త నిక్షేపించవచ్చునానని జిన్నా గారుప్రశ్నింప, మేజిస్ట్రేటు అందుల కనుమతించెను.

సామ్రాజ్యము సంస్కరణము.

గతమంగళవారము సాయంత్రమున పండిత మాలవ్యగారు వై నిషయముగూర్చి యువకన్యసింధిరి. ఉపన్యాస విషయము యోచనా శక్తిగల ప్రతిభాగతీయుని మనోమలమును సంపూర్ణముగ నాక్రమించి యున్నది. తత్కారణముననే మీ యాహ్లాదమును నే నంగీకరించెదను. ఆగష్టు 20 వ తేదీని బయలు వెడలిన ప్రకటనను ఆంగ్లేయుల పరిపాలనాగమ్యస్థానమును కృత్రిమించినది. ఈ నేతమున బాధ్యతా యుత మగు పరిపాలనను నేర్పరచుట యెవారి యుక్త శక్తి ము. వైశిష్టి యేర్పడినపుడు దారితీయుట తమ ప్రతినిధులద్వారా తమ నేతమును పాలించుకొందురు. కాలక్రమమున నీగమ్యస్థానమును చేరవలయును.

పిదప మాలవ్యగారు నిడమహాను ప్రభువు కర్మము మున్నగు ప్రతివాగుల వాదమును ఖండించుచు కాంగ్రెసు లీగు సభల సంస్కరణ విధానమును వివరించిరి. ప్రస్తుత పరిపాలనములకు నేతమునకు పురోవృద్ధి లభ్యముకాక పోయెను. కాంగ్రెసు లీగు సభల సంస్కరణ విధానము ప్రజా ప్రతినిధుల కధికారము సగి నేతమునకు పురోవృద్ధి ప్రసాదించెను. కాంగ్రెసు లీగు సభల సంస్కరణ విధానముపై గాని రాబడిన మాటలకములకు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చుచు మాలవ్యగారు వై సంస్కరణ విధానము. నామోదింపవలసినదని ఆంగ్ల ప్రభావ్యాచ్యమును నిన్నపముతోడ తమ యువన్యాసమును ముగించిరి లాహోరునుండి తిండ్రి వార్త కచ్చెను.

దేశీయ మహాసభా ప్రతినిధులకు.

అయ్యా, ఖరగపురము రైలు స్టేషను వద్ద డిసెంబరు 24, 25-వ తేదీలకు పుచ్చాను మెయిలు నేతము ప్రతినిధుల సౌకర్యాధము అంధ్ర సమితిగారు కాఫీ, టీలను తయారు చేసియుంచుచున్నారు. జేరియ నాయకును దయచేసి అంధ్రసమితి వారి యాతికృత్యము సంగీకరింప గోసమన్నానము.

అంధ్రసభారత్న భండారు దండపాణి.

అధ్యక్షుడు, అంధ్రసమితి, ఖరగరపుము.

గత జూను నెలనుండి జరిగిన ఆరుమాసములందును చే మే మెగల్వూరు నాయకర్ ఉచితాయుక్తవై వ్యకాలము 2918. మంస కోగులకు మంస లొంగబడెను. ముత్తముమీద ఒక్కొక్క కోగి కొనగబడిన యందు వెల 2½ వైసల

పోర్చుగలు నూతనపాలక వర్గము.

మేము, డిక్లరేషను 20:— పోర్చుగలు నూతనపాలక వర్గము, అను ఆంగ్ల పాఠము రాష్ట్రీయును, ఇటలీ, బెల్జియనులు ఆమోదించినది.

లీమను సేనాని

జ్యోరియ డిసెంబరు 20:— లీజిత్తురమును సంగీకరించిన లీమను సేనానిని వారు విడుదల చేసిరి. అతడిటుకు వచ్చును,

ఆంధ్రద్యమము.

ఆంధ్రమహాజనసభా విజ్ఞాపనము.

అనుబంధము.

నిన్నటి తరువాయి.

హార్దింజి ప్రభువు తాము పంపి "జెస్సాచి" యందు (25-8-11) రాష్ట్రముల సరిహద్దులను తృప్తికరముగ పరిష్కరించుటలో పరిపాలనమునకు దోహదపడునట్లును శాశ్వతముగా యునది వ్రాసెను. ఒక భాషమాట్లాడుచుంటు ప్రజలకు గలిగి ఒకే వైఖరినందు భాగమును రాష్ట్రముగా చేయుట చేతనే యిది సమకూడెను. అందుకొకే హార్దింజి ప్రభువు బంగారీ భాషమాట్లాడు ర్ భాగములను గలిపి ఒక రాజధాని చేయుటకును దానినే ఒక గవర్నరును కార్యనిర్వాహక సంఘమును నియమించుటను నిశ్చయించెను. 19 వ శతాబ్ది "ఇంగ్లండు" బంగారీముఖానికి లిసి హిందీభాషమాట్లాడునందును భాగమును చేరుచేసి చేరుప్రభుత్వము సెనునట్లు సంకల్పింపి కరముగ నున్నది. ఇదిగతే హిందీ జనులు రెండు మించియున్న బంగారీలతో చేర్చబడి యుండుటచే వారి అభివృద్ధి కవశాలములు లేనందున. అని హార్దింజి ప్రభువు వ్రాసెను. సరిహద్దుల పరిష్కారము ప్రజాశాసనమునకు వలెనవ జేయుట కవశాలముగా గూడ జేయవలె నని ప్రభువుగారు వ్రాసిరి. ప్రజలకును, తన జ్ఞానోదయము గలిగినది. స్వాభివృద్ధి కిని, స్వభావ సాంస్కృతిక అభివృద్ధికిని రాష్ట్రము సాంస్కృతికాభివృద్ధికిని ఏకభాష గల భాగమున కొక ప్రత్యేక ప్రభుత్వము నొకగ ఒకే ముఖ్యతంత్రముని నన్నట్ల కల్పకమైనది. హర్దింజి ప్రభువుగారి రిపి గ్రహించి రిపి చేయును బంగారీముఖుండి చేరుచేయనిది అభివృద్ధి కవశాల ముండదని చిహ్నము గుర్తించి రిపి వ్రాసిరి. సరిహద్దుల పరిష్కారమునందు ఆంధ్రము రాజకీయ, పరిపాలనా సౌకర్య స్థితి ల వై నాధారపడి యుండవలెను దీనియందు హర్దింజి ప్రభుత్వమువారేమి చేయదలచినదియు 12 వ శతాబ్ది చెప్పబడినది. జనసంఖ్యను జట్టిగాని, సంపదనబట్టిగాని తిరుగు గలదని తాము భావించు అధికార సవరణాగించుటకు రెండరాష్ట్రములలోను విలులేదు. ఇది గొప్పప్రము కాసనసభలలో నిర్ణయించినది కర్ణ మెక్కువయగునప్పుడు ఈ కర్ణము భాగము బయల్పడును" ఇంకొక వాక్యమునందును. ఈ యభిప్రాయమే చెప్పబడినది "బంగారీముఖుండి చిహ్నమును చేరుచేయనిది చిహ్నము అభివృద్ధి కవశాలములు లేని చిహ్నము యందభిప్రాయము వ్యాపించిందే కర్ణము వైపున ఏర్పాటు చేయబడినచో, అధికాం దోశము జరుగునని. కాన సర్దిభాషము న మన మే తిగిన మార్పును ఏర్పాటు చేయవలయును" 2 వ ఆంధ్రబంధ మునందు చెప్పబడిన విధానమే యిప్పు యంతటను విశ్వసించ బడుచున్నది. (సశేవము)

దత్తత్రయమండలముల ప్రజా సమావేశము.

ఈ నెల 19 వ తేదీని తెలంగాణలో నై సమావేశము జరిగినది. ఆదోని వాస్తవ్యులగు గంధవేధి సబ్బరాయ నెట్టి గారు అగ్రాగనాధిపత్యము వహించిరి. స్వరాజ్యముగూర్చి సమావేశమువారు చర్చించి ఈ దిగువ తీర్మానమును తీర్మానించిరి.

బ్రాహ్మణేతర సాయకుల యొక్కయు ఆంగ్లభారతీయల యొక్కయు స్వరాజ్యపు అభిప్రాయములను యీ సభ వారు మిక్కిలిగ భదించుచున్నారు. ఆనతిర్మానము తీర్మానింపబడి యీత్రది తింతివార్త మాంతునూగారికి పంపబడెను. "దత్తత్రయమండల ప్రజా సమావేశమువారు ప్రభువువారికి మహాపూర్వకముగా స్వాగత్యోదయగుచున్నారు; ఆంగ్లభాష తీసు సంఘమువారిని యీ జేడము చేయుచున్నారు; కాం గ్రాసు మువలివైపు సంస్కరణవిధానములను ప్రజలకొసంగ బ్రార్థించుచున్నారు. మహమ్మదాలి, షేతాలిగార్లు కత్తు ఇము నిర్బంధవాసము నుండి విడుదల చేయ నవేషించుచు న్నారు. ప్రభుత్వమువారు కొన్ని జిల్లాలను నిరాకరించినందు న ప్రజలకు ఆనంతస్థి కలుగుచున్నది. కావున అన్ని జిల్లాలను ప్రభువువారు విడుదల సమావేశమువారు ప్రభువువారిని ప్రార్థించుచున్నారు" అనుపార్త ప్రభువువారికి తింతిమాల మన తెలుపబడెను.

స్థానిక వార్తలు

(-0-)

మైలాపూరు సంగీతసభ:—మైలాపూరు వాస్తవ్యులగు వైదికకళామణి వీణ శేషన్నగారు యీ నెల 23-వ తేదీ ఆదివారము సాయంత్రము నాలుగు గంటలకు వీణా గాన మొనరింతురు.

జగన్నాథ భక్తసభ, ఎగ్ మూరు:—ఈ నెల 24-వ తేదీ సోమవారము రాత్రి 8¹/₂ గంటలకువై సభవారి యాజమాన్యము క్రింద చిదంబరము వాస్తవ్యులగు బిమ్మాశ్రీ శ్రీరంగారాచాయగారు వీరాస్వామి కీర్తనార్థి నెం. 4/1 రు భజనమున రుక్మాంగద చరిత్రమును హరికథగ చెప్పెదరు.

మిస్ గోపాలరాజుగారి గానము:—ఈమె నిన్నటిరాత్రి కెక్టోయూ పురమందిరమున నృత్యాభివ్యయములలో గూడిన గానము గావించి, నభ్యుల నానందపరిచెను. పునస నలు మిక్కిటముగ వచ్చియుండెరి. కొందరు స్థలము జాలక వెడలవలసిన వారయిరి. ఈమెగాన కళాకాశలమునకు సంత నింది భివార్తలము రాజాగారు వెండిగన్నెను బహుమతిగ సెనుగిరి.

చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము:—1918 సంవత్సరము జనవరి నెల 18 వ తేదీ సోమవారము లగాయతు ప్రతి సోమవారమునకు శుక్రవారమునకు సాయంత్రము 5¹/₂ గంటలకు నెట్టు మామూలూ రావుసాహెబు కృష్ణస్వామి ఆయ్యంగారు లెవలములగారు. డక్షిణ హిందూదేశ చరిత్ర ప్రాంతము అను విషయము గూర్చి ఆయి ఉపన్యాసము లను చెప్పెదరు. డిక్టేట్లు లేనివారు లోనికి విడుదలదరు. డిక్టేట్లు కొకట: విశ్వవిద్యాలయము నిజస్థాయిగారికి దర భాషులు పంపబడవలయును.

మాంటూగు గారు:—రాజప్రతినిధిగారును, హిందూదేశ మంత్రిగారును డిసెంబరు 21-వ తేదీ సోమవారము ఉదయము 8-30 గంటలకు దొంబాయి చేరుదురు. జనవరి 2-వ తేదీ బుధవారమునాటి ఉదయము 10-30 గంటలకు బొంబాయి నుండి బయలు దేరెదరు. బొంబాయిలో బయలుదేరిన పిమ్మట వారు దేవలాలిలో నన్న "వెల్లుజనరలు ఆసుపత్రిని" చూచెదరు.

బొంబాయి గవర్నరుగారు రెండేడ్డకాలమునకు పరిభ్రామికాధికారి పదవిని నిర్మించిరి. బొంబాయిరాజధాని పరిక్రమల సభివృద్ధినించు సమిత్తి ఏర్పాటు గావించ బడెను. పి. జి. విడు సి. ఐ. ఇ. వి. సి. ఎస్, గా రావత్తు యందు నియోగింపబడిరి.

రాజాగారిమీద యుద్ధముచేయవలెను:—సి. ఎస్. సితారామస్వామి ఆయ్యగారు రాజాగారిమీద యుద్ధము చేయవలెనటులు మదరాసు రాజధాని న్యాయస్థానములం దొకచో శేరాశోపణము చేయబడిరి. ఆశని శేసుడు విచారించుటలో బొంబాయి ప్రధాన న్యాయాధికారిగారు స్పష్టంగండు కాన్సులు ఛార్లెసు రంగరుగారిని సాక్షి విచారణచేసిరి. రింగరుగారు కొన్ని యుద్ధములను జూపి అని ఫాక్సుమాలరు అనువారిచే రంపబడినవని. ఫాక్సుమాలరు నతడెటుగదా, ఆతెలుల నతడు బొంబాయి దొరతనమువారి రాజకీయకాళవారి కడకు, గొంపోయి జేట్టగారి కిచ్చిరి. ఆయుధములు చింపి చూడబడినవి. తనముండల విప్పబడినదియు లేనిదియు నతినికి భాగుగ భాషకములేదు. పిమ్మట ఫాక్సుమాలరుగారు మరి యొక లేఖను వ్రాసిరి. వారి సభివార్తాభ్యా నిష్టంబరు 23వ తేదీని జేట్టగారికి తానంపెను.

న్యాయాధికారి:—ఈ ఉత్తరములు నీకేల అంపబడినవి యు నెటుగుదునా? ఏనాలివారి లాభాధ్యముగ గాని నీవు పని చేయుచున్నావా! ఉ॥ నేను హిందూదేశమునందలి జర్మను వాళ్ళముల జూచుచున్నాను.

కృతి విమర్శనము.

"విజయము" జయము" లేక "కర్ణవిక్రమము":—ఇది ఆయిదంకముల నాటకము. శత్రువురము నందలి అన్యోన్య హైన్యాలులో తెలుగుపండితులగు మన్న భాగవతుల నృసింహ శర్మగారిచే రచియింపబడినది. (నెల 10 అబాయి.) నాటకము చాల రసవంతముగను ప్రదర్శనోత్సవముగను రచింపబడినది. వివిధపాత్రములు మిక్కిలి నిపుణతతో పోషింపబడినవి. కర్ణపాత్రపోషణము ప్రశంసనీయును. ఒకరంగమున గ్రాన్థ్యభాష వాడబడినది. ఆది ఆంధ్రులందరిని తెలియఁజేయు కన్యము. భీమునివంటి మహావీరుని నోటినుండి "నీయన్యాయ గం డెన"దను పలుపలు వెలువడునూడదని పోచెడిని. నాటకము ఆధునికాంధ్రయాత్రక కావ్యములలో ననేకముకంటె నెక్కువగా సామర్థ్యముతో వ్రాయబడినది చెప్పగలము. పుస్తకములు శర్మగారికి వ్రాసిన లభింపగలవు.

"పునకార్యములు":—ఈయని పులిగడ్డనకృష్ణారామరాజు వి.వి.ఎల్.గారి విరచితము. విశాఖపట్టణమునందలి హిత కాండీగ్రంథమాలవారిచే 9 వ పుస్తకముగ ప్రకటింపబడినది. (నెల యూ.1-0-0.) మంచి సులభతైలిని బొంబారు బోధపడు నట్లు పలుచేతముల పురాణకథలు సంగ్రహముగ వ్రాయబడినది. ఇట్టి నూతనమార్గకావ్యరచనకు ఆంధ్రమాతృసేవకు పూనిండులకు సత్కృత్యారాధన గారు వందనీయును. బాలకవి తిగిన కథల పుస్తకములు లేని కొకట అత్యధికముగ నున్నది. నారాయణ గా రీపోషణము కొంతకంత తీర్చిదగి నమ్ముచున్నాము. మనదేశకథలు బాలకవి కెక్కుడను గ్రామ్యాలు అగు నుండగలవని పోచెడిని. కథలు చరిగించెను పెద్దవిగను, తైలిచరిగించెను సులభముగను ఉండిన, చదువుటకు బాలక కెక్కుడు ఉత్సాహకరములు కాగలవు.

ఆంధ్రరాజుల కథలు:—ఇయొక చిన్నపాత్రము. ఆంధ్రనాడీగ్రంథమాలాసంఘము. (ఇకగల్లు, నెదనంది సాడుబొంబు, గుంటూరు. (నెల 2 అబాయి.) ఇందుయగురు ఆంధ్రరాజుల కథలు చిన్నలు గలవు. ఆంధ్రరాజు లందరి కథలను పూర్తిగ గ్రంథకర్తలు, కుమ్మలగుంటు శేతరావు, రత్నాకరము వే.కటప్ప-ఇగారులు వ్రాసెదరని నమ్ముచున్నాము. తైలి చాల సులభము. చిన్నపిల్లల కిట్టి పుస్తకము లత్యావశ్యములు.

ఆబలా సన్మానబోధిని:—ఈయని మానం వేంకటకర్ణాచార్యగారిచే వ్రాయబడినది. (బాబ్బిలి, పుస్తకము నెల 2 అబాయి.) గద్యపద్యాభ్యుక్తము లగు వివిధవ్యాసములు గలవు. సాటణను విశేషముగ గలవు. వ్యాసములును సాటలును సులభతైలిని ఉత్సాహవంతములుగ వ్రాయబడినవి. ఈ గ్రంథ విక్రయమువలన వచ్చు విత్తము పేదరాండ్ర విద్యార్థి వృద్ధి కుపయోగింపబడునట్లు ఇట్టి కవయిత్రుల ప్రోత్సాహ పరచి వారిచే ఆంధ్రభాషలంకారము లగు పుస్తకముల వ్రాయించుట కార్యసాధనము శీగ్రం యేర్పాటు చేపెదరని నమ్ముచున్నాము.

రమ్యావారి ఋణములు

వారి యుద్ధములు.

లండను, డిసెంబరు 20.—తైయప్పత్రిక పెట్టాగ్రాహు విలేఖకు డిల్లు తెలియజేయుచున్నాడు:—సంధి రాయబాళములయందు మిక్కిలు దొరుకొనరని స్పష్టపడినచో, తాము విజేతములకు బాకీదీయన్న మొత్తములను రమ్యావారికినము వారిచ్చివేయగని బోల్లివిషయపు ప్రతికలయందు పలు సార్లు సూచనలు వెలువడియున్నవి. మిక్కిలముందలి కొత్తిడి గలిగింప నిట్టి దెదరింపులు జరిగియున్నచో, నిజముగ రమ్యా దొరతనమువారు ఋణముల నిరాకరింపవలసిగో కాలక్రియ మన తెలియవలయును. ఋణములను సున్నట్టె రమ్యావారి యుద్ధమును గూర్చి ప్రాంతపుర్వర జీటుంగు (జర్మనీ శేతమున సుప్రసిద్ధుడు) పత్రిక వెలుగించుచున్నది.

లండను, డిసెంబరు 20.—రమ్యావారి ఋణముల నిరాకరింప నుద్దేశించి యున్నట్లు అధికారకృత్యముగు సమాచారము రాతేదని ప్రజాసభయందు రాబడ్డ సెషిలు ప్రభుకమెను.

THE GREAT WAR

[Reuter's Agency]

Great Britain

Submarinism.

LONDON, December 20.
The French weekly shipping returns state that there were 981 arrivals and 892 departures. One vessel under 1600 tons was sunk and one unsuccessfully attacked.

The Italian Figures.

LONDON, December 20.
The Italian shipping returns give arrivals during the week as 384 and sailings 333, two sailing ships over 100 tons and one under were sunk.

Allied Shipping.

British Traffic and Losses.

LONDON, December 20.
The Admiralty states that arrivals during the week numbered 2461 and sailings 2499. Fourteen vessels over and three under sixteen hundred tons were sunk. Eleven were unsuccessfully attacked. One fishing vessel was sunk.

A Treaty of exclusion to threaten Germany.

LONDON, December 20.
In the House of Commons Mr. Daniel Davies suggested that Britain should propose to the Allies a treaty for the total exclusion of all commerce, shipping and trade with the Central Powers, until they had abandoned all the occupied territories, made complete reparation for crimes and accepted the Allies' proposals for self-determination of nationalities, international arbitration and limitation of armaments after the war. Lord Robert Cecil replied that the suggestion will be carefully considered.

Explosion in an Explosives Work.

LONDON, December 20.
The official statement says that an explosion wrecked a building in the explosives works northward of London. There were no fatalities.

Food Restrictions.

New Proposals.

Meatless Days.

LONDON, December 20.
Lord Rhondda is arranging to fix in January maximum prices for various grades of Home Live Stock and will impose from the New Year a meatless day weekly, on which no cooked or uncooked meat will be sold. He proposes to limit retail sales after 13th January to three-quarters of October sales.

The Official Casualties.

LONDON, December 21.
It is officially announced that in the air raid ten persons were killed and seventy injured in London and five injured elsewhere. The material damage was not serious. No naval or military damage was done.

No Newspapers on Xmas Day.

LONDON, December 20.
No newspapers will be published on Christmas Day and no evening papers on Boxing day.

An Allied Generalissimo.

Strong Reasons Against the Proposal.

LONDON, December 20.
The "Times" military correspondent devotes an article to the suggested appointment of a Generalissimo commanding all the allied armies and points out that the German supremacy in the enemy's camp has not prevented great failures and has probably aroused deadly jealousies. The enemy's central position and the transfer to and fro of some 15 divisions has not produced decisive results. The appointment of an Allied Generalissimo would create friction with every allied country, whose authorities might disapprove his action. He would risk an early collision with foreign Governments, Parliaments and Departments. Overwhelmed by an ocean of papers he would soon have to choose between suicide or resignation. The correspondent assumes that General Petain is the only possible man and suggests that our appreciation of his talents should lead us to spare him such a fate.

Vladivostock

Japanese Landing Contradicted.

LONDON, December 20.
At question time in the House of Commons, Lord Robert Cecil stated, that as Government was aware the report of Japanese landing at Vladivostock was without foundation.

New Portuguese Regime Recognised.

LONDON, December 20.
PARIS.—Great Britain, France, Italy and Belgium have recognized the new Portuguese Regime.

LONDON, December 20.
The House of Lords have passed the second reading of the Representation of the People's Bill.

Food Problems.

Lord Rhondda's Speech.

LONDON, December 20.
Addressing the London Borough's food committees Lord Rhondda said he was taking steps to end the food queues, which were centres of discontent. The question was mainly one of distribution. Local Food committees had large discretion and should initiate schemes for stopping queues, as Birmingham, Sheffield, and other places had already done. He was considering a proposal for compelling every customer for butter and margarine to register at one shop. His was a thankless task but he did not intend to resign. He would take drastic action in the interests of the Nation. He was not afraid of vested interests, as there was no fear of the Germans starving us out. There would be privations and people would have to tighten their belts, but there was no fear of our losing the war, if the people showed grit which he knew they would. The damage question would get worse before it was better. Steps had been taken which would leave no room for profiteering and, if all traders registered, transgressors could be struck off the register.

Replying to questions Lord Rhondda said there was not enough margarine, butter and bacon in the country. The quantity of margarine produced was rapidly increasing, and next summer it would be four times that of 1915, but the supply from Scandinavia was likely to be restricted. The food position generally was causing great anxiety for the future. There was no danger of famine in meat but there was likely to be great shortage of wheat. The position was more serious than two months ago, owing to the demands of France and Italy, and compulsory rationing was probable. He added, as regards meat, that, if breeders did not supply cattle at fixed prices, he would not hesitate to commandeer cattle. We might have to control the whole of supplies of margarine, as he suspected that multiple shops were encouraging queues for purposes of advertisement. Price of milk during winter would be unchanged, but it would be three half pence a gallon cheaper in summer. The supply of tea would shortly be sufficient. It belonged to Government which could do what it liked with it.

Canada

Canada Fulfills Her Duty.

Sir R. Borden on Election Results.

LONDON, December 20.
OTTAWA.—Sir Robert Borden in a statement regarding the elections says:—The people of Canada have fully realised and splendidly fulfilled their duty. The Union Government will have a majority of at least fifty which the soldiers vote may increase to sixty or more. Sir Robert Borden says that it is not a partisan victory and pays a tribute to Liberals who except in Quebec worked strenuously with the Conservatives. It was a notable test of democracy. The Canadian people after more than three years' heroic devotion and untold sacrifice were called upon to say whether Canada's effort in the war should be maintained. This involved compulsory military service. No more severe trial of the courage, self-sacrifice, and endurance of democracy was ever made.

Australia

Men of Australia Must do their Duty.

Mr. Hughes Appeal.

LONDON, December 20.
MELBOURNE.—Appealing for the Farmers' vote for conscription Mr. Hughes said that the Imperial Government had treated Australian Farmers most generously in connection with the sale of wheat. Mr. Hughes specially appealed to women to vote "Yes". The Federal Ministers are optimistic regarding the result of the Referendum. Mr. Hughes addressing a great meeting at Castlemain amid immense enthusiasm declared that the men of Australia must do their duty. (Loud Cheers.) If the Referendum is defeated, I believe Parliament will make them. Mr. Hughes was carried on the shoulders of the crowd.

Russia

Russia's Cancellation of Foreign Loans.

German Press Horrified.

LONDON, December 20.
The Petrograd correspondent of the "Times" says:—There have been various hints in the Bolshevik press that Government intends to cancel all foreign loans when it is definitely ascertained that the Allies refuse to participate in Peace negotiations. Time will show whether the threat is simply made with a view to putting pressure on the Allies. It is noteworthy that the "Frankfurter Zeitung", the principal organ of German finance, is horrified at the thought of Russia's repudiating her debt.

No Official Information.

LONDON, December 20.
In the House of Commons Lord Robert Cecil stated he had no official information that Russia had repudiated her financial obligations.

France

General Sarrail Recalled.

Changes in Balkan Command.

LONDON, December 20.
ATHENS.—The newspapers state that General Sarrail has been recalled and appointed to a higher post and that General Guillaumat is succeeding him. It is reported

TELEGRAMS.

that the French Admiral commanding the allied squadron in the Aegean has been replaced by Rear-Admiral Fatu.

General Leman Released.

LONDON, December 20.
ZURICH.—General Leman, defender of Liege, has been released from Germany and is due here.

America

U. S. Submarine Sunk.

LONDON, December 20.
WASHINGTON.—The American submarine "F. 1" has been rammed and sunk in a fog by submarine "F. 3" in Home waters. Nineteen were drowned.

Italy

Winter Has Begun.

LONDON, December 20.
Reuter's correspondent at the Italian Headquarters says:—Winter has begun and there has been a fall of snow.

Result of Violent Fighting.

Small Enemy Advance.

LONDON, December 20.
An Italian official communique says:—After violent efforts to advance southwards from Col. Caprile to Mount Permica the enemy only succeeded in gaining advantages at Mitholone. Nevertheless we took one hundred prisoners. Our Naval forces prevented an attempt to cross the Vecchiapiave.

Western Front

Explosives Dropped on Bruges.

LONDON, December 20.
The Admiralty says:—Aircraft dropped large quantities of explosives on Bruges works at Bruges on Tuesday night, and direct hits and large fire were observed. We also bombed Vissegheem Aerodrome yesterday afternoon securing direct hits. We destroyed one enemy machine and drove down another. One of ours is missing.

LONDON, December 20.
This afternoon's communique from Marshal Haig reports hostile artillery firing at Passchendaele. The Portuguese repulsed raiders southeastward of Laventie.

Raiders Driven Off.

LONDON, December 20.
In last night's Communique Marshal Haig says:—We drove off raiders south-east of Guemappe. Enemy raided two posts in the neighbourhood of Avion. There has been considerable hostile artillery firing at Ploegstreet Wood and Polygon Wood.

An Aviation Communique.

LONDON, December 20.
In a communique with regard to aviation Marshal Haig says:—The Australian Air Squadrons did good work on Monday. Two of their pilots were attacked by many scouts. They brought down one and dispersed the remainder. Our aeroplanes yesterday dropped 150 bombs on rail-stations and trenches. There was intense air fighting throughout the day greatly in our favour. We brought down nine and drove down three enemy machines. Three of ours are missing. Last night we bombed St. Denis Westrem, Roulers and Lichtervelde aerodromes and Thourout, Ledeghem, Cambrai and Menin railway stations. All of our machines returned.

The French Communique.

LONDON, December 20.
Last night's French communique says:—There was reciprocal bombardment in the regions of Juvencourt, north of Caubieres Wood, Hartmannswillerkopf and Schoenholz.

German Attacks Fail.

Dunkirk Bombed.

LONDON, December 20.
This afternoon's French communique says:—Enemy artillery bombarded, during night time, the front line south of Juvencourt in Argoonne and at Four-de-paris. Our guns effectively replied. Repeated attempts to reach our positions at Four-de-paris were repulsed. The enemy dropped fifty bombs on Dunkirk during the night of the 18th. There were no casualties.

German Strength on W. Front.

Allies Retain Superiority.

LONDON, December 20.
PARIS.—A semi-official statement confirms that there are one hundred and fifty four German divisions on the western front. "The enemy continues to bring up reinforcements, youths and specialised detachments artillery aeroplanes war material and supplies from the eastern front. Nevertheless the Allies maintain marked superiority in all respects and they are utilising the period of cold and snow to make all the dispositions necessary to resist attack and thereafter victoriously to counter-attack."

TELEGRAMS.

WESTERN FRONT

Allies Numerically Superior.

LONDON, December 20.

A high British military authority in a weekly review of the situation says: "The main fact is that the Germans are transferring considerable forces from the East to the West almost entirely to France and Flanders, but they are yet a long way from numerical superiority over the British and French."

Reinforcements from Russian Front.

French View the Impending Attack Calmly.

ALLAHABAD, December 20.

LONDON, December 19th:—Correspondents in France not only confirm the previous reports that Germany is transferring robust troops from divisions on the Russian front to those on the west, some of which have been reduced to twelve thousand bayonets, but state that recruits of the 1919 class and elderly men are being sent to Russia to replace the withdrawals. It is also suggested that Germany will recover from the Russian hundreds of thousands of able-bodied prisoners of war. A correspondent with the French army considers that the best of the men released by the Russian collapse have been already used on the Italian front. The enemy's reinforcement in artillery and aeroplanes is a more serious matter. Men able to judge, however, view the possibility of Von Hindenburg using all his increased strength in an adventurous attack on France quite calmly. The allied armies are in every way, including numbers, in a better position to arrest such an effort than they were when they broke the previous grand assaults. The weather is unfavourable to an offensive. The Central Empire's desperate condition may put them to a last great blow.—"Pioneer."

Enemy Forces on E. Front.

LONDON, December 20.

PARIS.—A semi-official statement says:—There are still 113 enemy divisions on the East front of which seventy seven are German and thirtythree Austrian, as compared with 137 in September, but these are of little value.

Palestine Front

Palestine Communique.

LONDON, December 20.

The "Official Communique" from Palestine says:—We seized high ground eastward of Abud's southeastward of Jerusalem, taking 117 prisoners. Our casualties were considerably fewer than the number of Turkish dead. Our aeroplanes, bombing boats and troops at the north end of the Dead Sea flew 400 feet below sea level.

Palestine Campaign.

Troops Engaged in the Recent Offensive.

ALLAHABAD, December 20.

The "Pioneer's" Cairo correspondent gives details of the recent victorious British offensive in Palestine and says the attack on Beersheba was made by Welsh and London Territorials and dismounted Yeomanry, who advanced from the west and southwest and by the Australian and New Zealand Yeomanry and mounted troops who made a swooping movement to the east and surprised the enemy. As regards the capture of the Gaza the main attack was launched by East Anglian and Scottish troops against the enemy's line of defence between Umbrella Hill and the Sea.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Bombay

Waging War Against the King.

Sitaramaier's Case in Bombay.

BOMBAY, December 20.

The Chief Presidency Magistrate yesterday recorded evidence of Mr. Charles Ringger, Consul for Switzerland in connection with the case in which one C. S. Sitarama Iyer has been charged in a court in the Madras Presidency with attempting to wage war against the Government. Mr. Ringger produced some letters, which he said he had received from the person whose name purported to be Pax Muller. He did not know Pax Muller. He took the letters to the Political Department of the Bombay Government and handed them to Mr. Jukes. They were opened. He believed that Mr. Jukes opened them in his presence but he was not quite sure on that point. Subsequently he received a remainder from Pax Muller. He sent it to Mr. Jukes officially on the 28th September.

The Magistrate:—Do you know why the letters were sent to you? Were you in any way acting in the interest of any nation?

Witness:—I am looking after the German interests in India.

BRIEF TELEGRAM.

The All-India Cow Conference takes place on the 30th and 31st December in Calcutta University Institute Hall, College Square. The Hon'ble Sir John Woodroffe will preside.

To-day's Gazette announces that the Viceroy and the Secretary of State would arrive at Bombay on Monday the 24th December at 8-30 A. M. and leave Bombay on Wednesday the 2nd January at 10-30 A. M. On their way from Bombay they would inspect the Welsh General Hospital at Deolali.

The Governor in Council has created for a period of two years a special temporary post with the designation of Director of Industries in connection with development of industries in the presidency and has appointed Mr. P. J. Mead C. I. E., I. C. S. to the post.

ALLAHABAD, December 20.

The "Pioneer" understands:—The plans for the construction of a gold mint at Bombay have been approved by the Treasury and work will be put in hand at once.

RANGOON, December 20.

Acting on information received from Calcutta Sergeant Drake, Rangoon Police, was arrested to-day at the station hospital on a charge of theft. The Commissioner of Police has wired asking for details.

AMRUTANJAN.

Best Indian Pain Balm

PRICE ANNAS 8 PER BOTTLE

SOLD EVERYWHERE.

Our Catalogue sent free on application.

AMRUTANJAN DEPOT,

Bombay & Madras

విలేఖకులకు నోటీసు.

కాగితపు కట్ట వేర్పడుటచే విలేఖకుల వ్యాసములును వార్తలను చాలవఱకు తగ్గింపబడవలసి వచ్చుచున్నది. విలేఖకులు తాము వ్రాయబోవు వ్యాసములను సాధ్యమైనంత వ్యవస్థముగ 1,2 పుటలకు మించకుండ వ్రాయవలెను. వార్తలందు అతిసూక్ష్మముగ ముఖ్యవిషయమును మాత్రము వ్రాయవలెను. పెద్దవిగ నున్న వ్యాసములును కాగితములకు రెండు వైపులను వ్రాయబడినవియును, జిలుగుగ నున్నవియు ప్రకటింపబడవు సుపాదకుడు.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము

వక్కని డబ్బితో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0.

తలనొప్పుల మాన్పును. పార్శ్వపు నొప్పుల

పారదోలును. వాయువుపోట్ల పొగొట్టును.

సువాసనగలిగి యుండును. ప్రతియింటనుండదగినది.

పీచిని విడతములలో కూడ వాడుచున్నారు.

తేలుమందు వెల సీసా ౧-కి 0-8-0

తేలుకాటువలన అపాయము లేదు గాని విశేష బాధగలదు.

తేలుకాటువలన విషము నెత్తురులో ప్రవేశించదు.

బాధ నరముల వెంట పెద్దనరము

దగ్గరనుండిలాగుట ప్రారంభించును

కుట్టినవోటును బండపొరుగులు

చేసిన బాధ తగ్గును. ఈ బాధకము

న నేకులు పరిశీలించిరి. ఇది మిగుల

ఘాటుగలిగి నీటివలె నుండును.

చెడుకుండుటకు గాను రబ్బరుబిరుడాగిల సీసాలో పోయబడినది.

కుట్టినవోటు కొంచెము నుండుపోసిన బాధ మాయమగును.

మందును గలిగియున్న తాము బాధపడక నితరులకు

పుణ్యము గట్టాకొనవచ్చును. ప్రతియింట నుండదగినది.

మోహిని తైలము:—స్త్రీ పురుషులు వాడు

టకు యోగ్యమైనది. మెదడుకు చలనవజేయును.

వెండ్రుకలు రాలకుండును. వెండ్రుకలు నునుపు

దేరును. సువాసన గలిగియుండును. 0-12-0

అమృతాంజనము డిపో, 6 తంబు శెట్టిపిల్లి, మదరాస్

అమృతాంజనము డిపో వారి దివ్యోషధములు.

రూ.	రూ.
దంతచూర్ణము పండ్లతో ముడుచు ...	0.2
శీర్షరసాయనము మాత్రము అశీర్షమునకు ...	1.4
దంతకులవారి పండ్లపోటుకు ...	0.8
వజ్రగుళికలు ధాతుపుష్టికి ...	1.0
జ్వరహరి జ్వరములకు సీసా 1-కి ...	౧.12
మూలకంకుల తైలము డబ్బి 1-కి ...	0.12
తేలుమందు తేలుకాటుకు సీసా 1-కి ...	0.8
నేత్రాంజనము కంటివ్యాధులకు ...	0.4
కలరామాత్రము నాంతిధేదులకు ...	0.6
గజ్జిక తైలము గజ్జిచీడలకు డబ్బి 1-కి ...	0.8
చామరదూరము సీసా 1-కి ...	0.8
శీలకు మందు సీసా 1-కి ...	0.4
తామర తైలము; తామర, తీటుకు ...	0.6
కుష్టుకు తైలము డబ్బి 1-కి ...	0.4
కుర్రుద్రావకము సీసా 2-కి ...	1.0
కఫహరి శీతగట్టులకు దగ్గుకు ...	1.4
కఫహరిచూర్ణం శబ్బసములకు డబ్బి 1-కి ...	0.8
వాయువుపోట్లకు మందు ...	1.0
మోహిని తైలము వెండ్రుకలు వెరుగుటకు	0.12
కోమహరి వెండ్రుకలు ఊడుటకు ...	0.8
ఉబ్బసమునకు మందు సీసా 1-కి ...	1.8
కస్తూరిమాత్రము పెద్దవి, మంచివి 50-కి	0.10
కుఖభోగి మాత్రము ...	1.0
కుఖభోగి తైలము పుండ్లకు ...	1.0
విరేచనములకు మాత్రము డబ్బి 1-కి ...	0.8
గ్రహణి మాత్రము డబ్బి 1-కి ...	0.8
శిరోవేదన మాత్రము తలనొప్పులకు ...	0.12
కాలినపుండ్లకు నూనె సీసా 1-కి ...	0.8
శిగకు ద్రావకము సీసా 1-కి ...	1.0
కుసుమారి మాత్రము, కుసుమవ్యాధులకు	1.0
చుండుకు నూనె సీసా 1-కి ...	0.6
సుందరి తైలము, ముఖకాంతికి ...	0.8
పగుళ్లకు తైలము శీతపగుళ్లకు ...	0.6
కర్ణకులవారి చెవిపోటుకు ...	0.6
జులాలి. మాత్రము మలబద్ధమునకు ...	0.8
జంతువాతహరి ఎముకలకు ...	0.8

అమృతాంజనము డిపో, మద్రాసు అందు బొంబాయి.

నూజనీడు తాలూకా ప్రత్యేక మహాజన సభ.

(మా ప్రత్యేక విలేజును యొద్దనుండి.)

ఈ సభలో ఈ కింది తీర్మానములు చేయబడెను:

I

హిందూజాతి పరిపాలననుండి గొప్ప లోపములను తాగుగా గుర్రెగి ఆలోచనములను నివారణచేసి సామ్రాజ్యము నకును హిందూజాతియునకు గూడ ధైర్యవంతులగు హిందూజాతి రాజ్యాంగమును నిర్మాణముచేయుచున్నట్లు హిందూజాతియునకు తత్విన ఇండియా వ్యతిరేకములగు మాంటేగ్యూగారికి ఈ సభవారు పూర్వము పూర్వకముగా స్వాగతము నిసగుచున్నాడు. — ఉప. ఆగ్రాసనాధిపతి.

II

ప్రస్తుతము ఏలీలు ధర్మసంస్థాపనకారకులు చిన్న రాష్ట్రముల స్వాతంత్ర్యముకొరకును జరుపుచున్న యుద్ధమునందు వారలకును మనకును ఆచరణమును ఈ క్రింది విధిగా చేయుము ప్రసాదించుగాక యని ఈ సభవారు ప్రార్థించుచున్నాను.

III

బాధ్యతల రాజ్యాంగమును హిందూజాతియునకు ప్రసాదించెదమను దృఢనిశ్చయమును బాడ్ల మెంటులో ప్రచురముచేసి వందునకు దొరతనమువారికి ఈ సభవారు కృతజ్ఞతాపూర్వక వందనము లర్పించుచు ఆట్టి రాజ్యాంగము ఈ జాతికి నుండి యుటకు గాను ప్రభువు సోపానముగ కాల్గెను ముస్లిమాలును లవారిచే నిర్ణయించబడిన రాజ్యాంగమునుండి విధానమును ప్రత్యేక సంఘప్రాతినిధ్యముగో కూడ వెంటనే ప్రసాదించ తలెనని ఈ సభవారు దొరతనమువారిని ప్రార్థించుచున్నారు. — ఉప. — చింత గానకీరాయయ్యగారు, వెలిపెట్టి దళదధరాచయ్యగారు, శూరి సుందరరావుశాస్త్రిగారు, గానపాటి ఆంజనేయదాదిగారు.

IV

ప్రజలకు రాజ్యాంగమునందు సరియైన బాధ్యత కలుగుటకును దొరతనము ప్రసాదించుచున్న స్వపరిపాలనము సాఫల్యము జూడుటకును మహాల నక్షత్రములలో జరుగుట ఆత్మజ్యోతికము గనుక మద్రాసు ప్రెసిడెన్సీయందలి తెలుగుజిల్లాల నన్నిటిని ప్రత్యేక రాష్ట్రముగా నిర్మాణముచేసి ఆ రాష్ట్రపరిపాలన జోభావయందు జరుపుటకు దొరతనమువారిని ఈ సభవారు ప్రార్థించుచున్నాను. — ఉప. — తమ్మలమ్మరెడ్డిగారు, అను. — బొడ్లపాటి వెంకటప్పయ్య పంతులు, కాళ్ళ శూరి వరసింహముగారు.

V

ప్రాథమిక విద్యను నిర్బంధమునకు ఉచితమునకు చేయుటకును స్కూలు ధైర్యము పరీక్షనకునైన ఇంగ్లీషుభాషను నిర్బంధమునకు రెండవభాషగా మద్రాసు ప్రెసిడెన్సీయందలి మిగిలిన యావత్తు విషయములయందును నక్షత్రముల మూలమున విద్యావ్యాప్తమును జేయుటకును ఈ సభవారు దొరతనమువారిని ప్రార్థించుచున్నారు. — ఉప. — గుడిపాటి విశ్వనాథముగారు - అను. శేలూరి శివబాబాయ్యగారు.

VI

జనమును ప్రాథమిక ప్రాముఖ్యములను మాంటేగ్యూ వ్యతిరేకములగు తెలియకుండుటకు గాను చాలకాలమునుండి ప్రజల పక్షమున కృషి చేయుచున్న ఆంగ్లమునోబాసభ, స్థాయిసం

ఘము, కృష్ణాజిల్లా సంఘము మొదలగు సంఘముల విజృంభణ నణగక్రొక్క మాత్రముగా ప్రజలకు వ్యతిరేకముగ పనిచేయుట చేయువలెనని సంఘముల విజృంభణకు ప్రాముఖ్యము నిచ్చుచుండుట మద్రాసు దొరతనమువారియెడల ఈ సభవారు తమ ఆసంతుష్టిని వెల్లెల్చుచు నియుమత కాలమునకు లోతుగా పంపబడిన విజృంభణ నన్నిటిని అంగీకరిండుటకు మాంటేగ్యూ వ్యతిరేకమున ఈ సభవారు కోరుచున్నాను.

ఉప. శేలూరి శివబాబాయ్యగారు, అను. గురుబాడ రామచంద్రయ్యగారు, గురుబాడ గానపాటి ఆంజనేయ దాదిగారు.

VII

వివిధములను స్వామివిచారణము జరుపకయే ప్రవాహిత చూడ నేనుబడిన మహమ్మదాలీసాహెబ్దారీ మొదలగువారి నందరకు వెంటనే ప్రవాహమునుండి విడుదలచేయుటకు ఈ సభవారు దొరతనమువారిని ప్రార్థించుచున్నాను. — ఉప. శంకర శేకటేశ్వరరావుగారు, ఉప్పయ్య సుబ్బారావుగారు. అను. హసాభాజ్ సాహెబుగారు.

VIII

జమీందారీ గ్రామములలోనున్న కయతులకు ప్రత్యేకముగానున్న యిల్లులకును తొలగించుటకు గాను ఈ జిల్లా జమీందారీ గ్రామములలో కయతులందర ఒక సంఘముగా నేర్పడి ఇరువురు కూర్చి కృషి చేయుట ముఖ్యమని ఈ సభవారు ఈ జిల్లాలోని జమీందారీ గ్రామములలో నుండి వారిని ప్రబోధించుచున్నారు. — ఉప. — కొన్నిల సుబ్బారెడ్డిగారు, అను. — శంకర శేకటేశ్వరరావుగారు.

ఈ సభలో చేయబడిన తీర్మానములలో జమీందారీ కయతులకు ఒక సంఘ మొకదానిని స్థాపించుటకూడ ఒకటియే యున్నది. జమీందారులు తమ కయతులకర్హత క్షేమమునూ చేసి కొనివారిని ఏదెన్న పురిలోనో కూర్చుండి ఎందులకోభయపెట్టి కొనిమండికే కాని ఎవరినల తమకాసామ్యు కయ్యుచున్నవో ఆరయతులయొక్క అభివృద్ధికి ఒక వైసనుకూడ వెచ్చించుట లేదు. ఇది చాల అన్యాయముగ కన్పించుచున్నది. ప్రతిగ్రామములోని ఒక పాతకాల వెచ్చించుటగాని గ్రామములో నీటి రావిని త్రవ్వించుటగాని, లేక గ్రామములోని యాకోగ్యము నభివృద్ధి నొందించుటగాని విజమీందారుకూడ కలలానైన ఆయ కొనియూడలేదు. ఇట్టి యనాదరణ ఎన్నికలముల కొనిసాగునో తెలియకున్నది. తమయొద్ద వసూలుచేయుచున్న వేల కొలది రూపాయలలోనుండి ఎంతవల్పుల సొమ్మునైనను సకయ. ప్రజలయభివృద్ధికి కొనియోగించునట్లు జమీందారుల ననుగుట ఈ సంఘముయొక్క ప్రధానోద్దేశముని తెలియచున్నది. ఈ సంఘము అభివృద్ధిగోనికి వచ్చునట్లు సర్వేక్ష్యుని ప్రార్థించెను.

జనువుల సుఖముచాక్షుము జరుగు మావచ్చానక మహా సభ ఈవెల 80, 81 వ తేదీలను కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయ మందరమున జరుగును. మా. ల. స. ౪౪ జానపురణగార సభాధిపత్యమున వహించును.

పయినీరు పుత్రుల ఇల్లు ప్రాముచున్నది. బొబాయి లో బంగారు టంకకాలను నిర్మించుటకు కోశాధికారు లంగీకరించిరి. పది వెంటనే యారంభింపబడును.

మదరాసు అందు సదరకమరాటా రైల్వేకంపెనీ లిమిటెడ్డు. (993)

(ఇంగ్లాండు కంపెనీలో ఇంకా స్థాపించబడినది.)

ప్రకటనము.

డిశంబరు 22 వ తేదీని గాజుప్రతినిధిగారును ఇండియా ముత్రిగాకును మదరాసునుండి పోవు సందర్భమున యావత్తుండికి తెలియజేయున దేమన: డిశంబరు 22వ తేదీ 14-30-16-55 గంటలవరకు గాజుప్రతినిధిగారి స్పెషలుబండికి సంబంధించిన ప్రయాణీకులు, సామాను, బాగీలు తప్ప మరతర నామాను బాగీలు స్టేషనుకు రాకూడదు. తదితర ప్రయాణీకులు గూడ స్టేషనుగోనికి రావీయ బడరు. నై నుదహరించబడిన కాలములో ఇతర ప్రజలకు టిక్కెట్లుగాని, వారివారి సామాను మున్నగువి సన్నిటిని బుక్కుచేయుటగాని తటస్థించును.

డిశంబరు 22-వ తేదీని కలకత్తాకు పోవు సందర్భము ఇద్దానంజేసి టిక్కెట్లను 14-30 లోపు గనే కొనుక్కొనవలెను. సామాను వగైరాలను కూడ ఈలోపుగనే బుక్కుచేయుచుకొనవలయును.

రాయపురమునుండి 15-55 గంటలకు సెంట్రలుస్టేషనుకుపోవు సి. 98 లోకలుబండియు 17-4 గంటలకు పెరంబూరునుండి రాయపురము బోవు ఎం-112 బండియు 1917 సం॥ డిశంబరు 22-వ తేదీని బయలుదేరువు. 22-12-17న 16-30 గంటలకు బీచిప్టేషనునుండి పెరంబూరునకు పోవు ఎం-105 బండి రాయపురము దగ్గరనే నిలిచి పోవును.

ఈ తేదీనే సెంట్రలుస్టేషనునుండి 16-45 గంటలకు బయలుదేరు సి. 99 తిరువల్లూరు లోకలు సెంట్రలుస్టేషనునుండి బయలుదేరుటకు బదులు రాయపురమునుండి తిరువల్లూరుకు పోవును.

విరిగిన

[996]

లాంపు చిమీణీలు, పీంగాణీపాత్రలు మొదలైన అంబించి యువయోగించవచ్చును.

“గాస్ సిమెంటు”

వెల యడ్డీ 8 ఆడాల, అడోజ్ 2-12 0, డజ్ 5-0-0. నూచికొలది నిర్మాణములకు ఉపయోగబడును.

నూపరింటెండ్లెంట్,

(కెరెక్టర్షిప్ డెన్సు స్కూలు) ఉప్పలపేట, తెలంగాణ సిటీ.

కాశాళి కేజీలు కట్టెలు, ముందిర తులము 1-5 ...	80-0-0
మంచుల పువ్వులు కట్టెలు 1-5 ...	2-0-0
కాశాళి కేజీలు, ముందిర ,, ...	1-0-0
కాశాళి కేజీలు కట్టెలు 1-5 ...	0-10-0
కట్టెలకట్టెలు ,, ...	2-0-0
కాశాళి కేజీలు కట్టెలు 1-5 ...	0-12-0
కాశాళి కేజీలు కట్టెలు కునాననా నుంతురు 50-5	0-8-0

దంత చూరము

డబ్బీ 1-5 వెల రూ 0-2-0 12-5 రూ 1-2-0. ఈ దంతచూరముగో పండ్లుతోముటవలన విగుళ్లుగట్టిపడును. చిగుళ్ళనుండి గక్తము ప్రవించకుండును. నోటదగ్గరము లేక యుండును. పండ్లు ముక్త్యములవలె తెల్లగా నుండును. అమృతాంజనం కిరీట. 109, ప్రేమికోట్ల, శాంతాంజ, ఆమృతాంజనం కిరీట. 6, కంబాబిట్టి పేట, తుళా.

అన్ని పిన్సె జ్వరములకును యిన నాఫలిమండు రామచాణమువలె అమోఘముగ పనిచేయును

Esanofele (Anti Malarial) (984)

ఇసనాఫలి మందును నేవించి పిన్సె జ్వరము చే నీడించుటకుండున మీ శరీరములను కాపాడుకొనుడు.

ఈ మందు బహు విమృశమైనది. పిన్సె జ్వరమునకు దివ్యవిషయము: — ప్రపంచమంతటను చువ్వల జిల్లాలనుండు పెక్కుచుండి జనుప్రముగ ఉపకరించినది. గొప్ప వైద్యులందరకును ఈ మందును గూర్చి మంచి అభిప్రాయముల నిచ్చి యున్నారు ఎంత విషమజ్వరమైనను, జ్వరము జీర్ణించి పుల్లవ్యాధిచే నీడింపబడు నాచుటకు ఈ మందు అమోఘముగ పనిచేయు తిరుగును. జ్వర మున్నటికిని గాదు. ఒకమారు పుచ్చుకొన్నచో జ్వరము నిశ్చేయమగును. ఏమియు అపాయములేను, పసిపిల్లలకు చిన్నపిల్లలకు ద్రావకపు ఇసునాఫీలీన్ పాడవలయును. ప్రతి రోజునానిదగ్గర దొరుకును.

పోల్ విషంట్టు: — (ఇండియా, బర్మా, సింగపూరులు) బి. జి. గోరీయోకంపెనీ, బొంబాయి. చెన్న రాజధానియందు సోలు వజంట్టు: — డబ్బూ. ఈ. సి. తు. అందుకో, మదరాసు. దగామందులను జూచి మోసపోకును.

